

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Společenské a bezpečnostní aspekty přistěhovalectví v České republice

Andrea Studničková

Bakalářská práce

2017

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Andrea Studničková**
Osobní číslo: **E13787**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a cel-
níky**
Název tématu: **Společenské a bezpečnostní aspekty přistěhovalectví v České
republice**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Na úvod bude obecně pojednáno o problematice migrace, následně bude řešena otázka přistěhovalců v České republice. Cílem bakalářské práce bude popsat současné imigrační trendy a dopady přistěhovalectví na společenskou a bezpečnostní situaci České republiky.

Osnova:

- Problematika migrace.
- Přistěhovalectví v České republice.
- Současné imigrační trendy.
- Dopady přistěhovalectví na společenskou a bezpečnostní situaci v zemi.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **cca 30 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

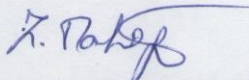
Seznam odborné literatury:

DRBOHLAV, D. Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme? 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. 207 s. ISBN 978-80-7419-039-1.

PALÁT, M. Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2015. 94 s. ISBN 978-80-7418-230-3.

RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R., HOFÍREK, O. Sociální integrace přistěhovalců v České republice. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. 309 s. ISBN 978-80-7419-023-0.

VAVREJNOVÁ, M. Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje. 1. vyd. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011. 79 s. ISBN 978-80-86729-66-4.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zdeněk Matějka, Ph.D.

Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: **4. září 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2017**

doc. Ing. Romana Provozničková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. září 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 20. 4. 2017

Andrea Studničková

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Zdeňku Matějovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Děkuji také své rodině za podporu při studiu.

ANOTACE

V této bakalářské práci je pojednáno o problematice migrace, která je nyní velmi aktuální. Následně je řešena otázka přistěhovalců v České republice a důvody proč k nám přicházejí. Cílem bakalářské práce je popsat současné imigrační trendy a dopady přistěhovalectví na společenskou a bezpečnostní situaci České republiky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Migrace, Česká republika, přistěhovalectví, bezpečnost

TITLE

Social and safety aspects immigration in Czech Republic

ANNOTATION

This bachelor thesis is about migration issues which is very actually. Deals with the question of immigrants in the Czech Republic and the reasons for the arrival of migrants. The aim of this work is to describe current immigration trends and impacts of the immigration on the social and safety situation in the Czech Republic.

KEYWORDS

Migration, Czech Republic, immigration, safety

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 PROBLEMATIKA MIGRACE.....	10
1.1 DEFINICE MIGRACE	10
1.2 FAKTORY MIGRACE	11
1.3 TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K MIGRACI	12
1.3.1 Push-pull model.....	14
1.3.2 Neoklasická ekonomická migrační teorie	15
1.3.3 Nová ekonomie pracovní migrace.....	15
1.3.4 Teorie segmentovaného pracovního trhu (teorie duálního pracovního trhu)	16
1.3.5 Teorie světového systému	16
1.3.6 Teorie kumulativní příčinnosti	17
1.3.7 Teorie migračních systémů	18
1.3.8 Koncept dobrovolné a (vy)nucené migrace.....	18
1.3.9 Teorie migračních sítí a transnacionálního sociálního prostoru	19
1.4 VÝHODY A NEVÝHODY PLYNOUCÍ Z MIGRACE.....	19
2 PŘÍSTĚHOVALECTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	21
2.1 ZÁSADY MIGRAČNÍ STRATEGIE DLE MINISTERSTVA VNITRA	21
2.2 HISTORIE MIGRACE V ČR.....	23
2.2.1 Migrační a integrační politika 1993-1998	23
2.2.2 Migrační a integrační politika 1999-2002	24
2.2.3 Migrační a integrační politika 2003-2016	25
3 SOUČASNÉ IMIGRAČNÍ TRENDY	31
3.1 TYPY MIGRACE	31
3.2 CIZINCI U NÁS	32
3.3 NOVÉ MENŠINY V ČR.....	35
3.3.1 Muslimská komunita v ČR.....	35
3.3.2 Vietnamská komunita v ČR	37
4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	39
4.1 CHARAKTERISTIKA VZORKU RESPONDENTŮ	39
4.2 OTÁZKY A ODPOVĚDI Z DOTAZNÍKU	39
ZÁVĚR.....	46
POUŽITÁ LITERATURA.....	48
PŘÍLOHY	52

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Souhrn hlavních vlastností migračních teorií	13
Tabulka 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	39

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Imigrace a emigrace v ČR	30
Graf 2: Počet cizinců v České republice v letech 1993-2015	32
Graf 3: Počet pracujících cizinců evidovaných na Úřadu práce	33
Graf 4: Cizinci s platným živnostenským oprávněním	34
Graf 5: Cítíte se v ČR bezpečně	40
Graf 6: Uzavření hranic	41
Graf 7: Situace v ČR	42
Graf 8: Za jakým účelem přistěhovalci přicházejí	43
Graf 9: Situace v ČR ohledně kriminality	44

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A: Dotazník	52
---------------------------	----

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá velice aktuálním tématem, a to přistěhovalectvím v České republice. Cílem práce je popsat současné imigrační trendy a dopady přistěhovalectví na společenskou a bezpečnostní situaci v České republice.

Konkrétně je v práci popisována migrace jako taková, její definice, dělení na imigraci a emigraci, na migraci vnitřní a mezinárodní a na legální a nelegální. Dále se práce zabývá důležitými faktory, které motivují lidi k tomu, aby opustili své domovy a odstěhovali se do zahraničí. Je zde popisován souhrn vlastností vybraných migračních teorií. Na závěr první kapitoly jsou popsána pozitiva a negativa migrace, a to z pohledu migranta, emigrační a imigrační země.

Práce se zabývá přistěhovalectvím, konkrétně v České republice. Jak to republiku ovlivňuje, jaké jsou společenské a ekonomické dopady. Dále jsou zde vypsány zásady migrační strategie dle Ministerstva vnitra, čeho by měla Česká republika dostát a jaké jsou její závazky. Další část je věnována stručné historii migrace od počátku existence naší země, tedy od roku 1993 až do současnosti.

V další kapitole je pojednáno o typech migrace, tedy z jakých důvodů migranti musí, nebo si sami zvolí opustit svou rodnou zemi. Zda je to z důvodů pracovních, finančních, rodinných nebo zda jsou uprchlíci. Kapitola pokračuje několika grafy, na kterých je vyobrazen počet cizinců v naší zemi. Kolik z nich má u nás trvalý pobyt a kolik jich má jen povolení k pobytu na více než 90 dní. Dále jsou využita data z Českého statistického úřadu, kolik se zde vyskytuje zaměstnaných cizinců a migrantů s platným živnostenským oprávněním. Konec třetí kapitoly je věnován dvěma vybraným menšinám žijících v České republice. Jsou jimi vietnamská a muslimská komunita. Jejich historické usídlení u nás, proč a za jakým účelem k nám přicházejí.

Poslední čtvrtá kapitola je věnována dotazníkovému šetření, jehož cílem je zjistit, zda se obyvatelé republiky cítí v zemi bezpečně. Zda se bojí přívalu přistěhovalců nebo jsou naopak v klidu a mají pocit, že jim žádné nebezpečí nehrozí. Řeší, jak lidé vnímají situaci s migranty u nás, zda si myslí, že se díky nim zvyšuje kriminalita. Jestli jsou ochotni je přijmout a naučit je našim zvykům a tradicím.

1 PROBLEMATIKA MIGRACE

Migrace obyvatelstva je velmi probíraným tématem dnešní doby. Počet lidí, kteří odcházejí ze země, ve které se narodili a přicházejí do cílové země, stále globálně narůstá. Migrace existovala vždy a všude. Více ji vnímáme od konce starověku a začátku středověku jako tzv. stěhování národů. Lidé se stěhovali kvůli zemědělství, usedlému způsobu života nebo i kvůli sociálním důvodům. Na jedné straně vznikaly boje a masakry, což neukazuje migraci v dobrém světle. Na straně druhé migrace přinesla i pozitiva jako rozvoj lidstva nebo vznik nového obchodování.

Migranti spíše preferují kratší vzdálenost. Většina z nich se narodila a žila v zemědělských oblastech a nyní se snaží dostat do průmyslových a obchodních center. Ti, kteří migrují, opouští svá pracovní místa v rodné zemi, která jsou poté obsazována dalšími migranty.

Na přelomu devatenáctého a dvacátého století lidé odcházeli z Evropy do Severní Ameriky, což mělo za následek velký rozvoj americké ekonomiky. Tato migrace byla brána jako velmi pozitivní. K dalším migračním vlnám docházelo ve dvacátém století v průběhu válek. Po skončení druhé světové války nastala migrace po celé Evropě. Největší část migrantů tvořili Němci. Dále se migrace týkala i bývalé Jugoslávie. V současné době dochází k útěku obyvatel ze severní Afriky především k nám do Evropy. Hlavním důvodem jsou nekončící válečné konflikty. [30]

1.1 Definice migrace

Terminologický slovník ministerstva vnitra České republiky, popisuje migraci jako: *„přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje“*. [29]

Sociální geograf a odborník na problematiku migrace, Doc. RNDr. Dušan Drbohlav, CSc., popisuje migraci: *„Migrace je jen jedna z forem prostorové mobility obyvatelstva. Tou rozumíme pohyb obyvatelstva v geografickém prostoru z důvodu uspokojování potřeb v širším významu tohoto pojmu. Prostorová mobilita není pouhým fyzickým přemístěním, ale je to též proces výběru místa, spojený s emocionální vazbou k objektům či prostorovým celkům.“* [12]

Podle směru migrace se dělí migrace na emigraci a imigraci. Emigrace může být popsána jako přechod z vlastní země (opuštění své rodné země) na území jiného státu s úmyslem

usídlit se v něm – stěhování ven. Taková osoba se nazývá emigrant. Naopak imigrace je příchod osob do země, jiné než rodné, za účelem usídlení – přistěhování dovnitř. Tyto osoby se nazývají imigranti (přistěhovalci). Každý migrant je tak zároveň emigrantem i imigrantem.

Migrace se může dělit na dobrovolnou a nedobrovolnou. Dobrovolná migrace je, když lidé opouštějí své blízké například kvůli stěhování se za zaměstnáním, za vzděláním nebo kvůli svým individuálním důvodům, sami si zvolí, že chtějí migrovat. Nedobrovolná migrace znamená, že ve vlastní zemi se stala mimořádná událost, katastrofa, která obyvatelstvo donutila k emigraci. Může to být válečný stav, přírodní katastrofy, situace ohrožující lidi na životech. [6], [13]

Další dělení migrace je na vnitřní a mezinárodní. Vnitřní migrace je chápána jako přesun a změna trvalého bydliště z jedné administrativní jednotky do druhé. Jako administrativní jednotka je chápána obec, město. Mezinárodní migrace je změna pobytu za hranice našeho státu. Podle OSN (Organizace spojených národů) pokud člověk stráví více, než 1 rok v zahraničí jedná se již o migranta. V Hlášení o stěhování lze jednoduše sledovat pohyb obyvatel ohledně vnitřní migrace na rozdíl od té mezinárodní, která není nikde podchycena, a proto je její sledování velmi problematické. [14]

Migrace se může dělit na legální a nelegální. Legální migrace znamená, že migrant má veškeré dokumenty v pořádku, vlastní povolení, doklady, víza. Má sepsanou smlouvu se zaměstnavatelem. Naopak nelegální migrace znamená, že migrant nemá zajištěny dokumenty, které vyžaduje náš právní řád. Tato migrace také nastává, když migrant nevlastní cestovní doklady, víza nebo neprojde hraniční kontrolou. Nelegálním migrantem se může stát člověk, který měl povolený pobyt na našem území, ale toto povolení mu vypršelo a on si ho dále neprodloužil. Tuto skupinu u nás tvoří převážně Ukrajinci. Příčinou je dlouhá doba a náročnost vyřizování veškerých povolení. [25] [17]

1.2 Faktory migrace

Důležité faktory, které motivují lidi k stěhování, jsou zahrnuty do pěti kategorií. Jsou jimi ekonomické faktory, demografické faktory, socio-kulturní faktory, politické faktory a smíšené faktory.

Ekonomické faktory

Většina studií ukazuje, že migrace je primárně motivována ekonomickými faktory. Nízké příjmy a nezaměstnanost jsou považovány za základní faktory, které tlačí migranty k tomu,

aby si našli území s lepšími pracovními příležitostmi. Téměř všechny studie se shodují na tom, že migranti hledají lepší ekonomickou příležitost. Mezi základní ekonomické faktory, které motivují migranty, mohou být klasifikovány jako push a pull faktory. Push faktory jsou faktory, které přinutí člověka, z různých důvodů opustit místo, ve kterém žije a najít jiné, lepší. Mezi tyto faktory můžeme zařadit nízkou produktivitu, nezaměstnanost, zaostalost, špatné ekonomické podmínky, nedostatek příležitostí pro pokrok, vyčerpání přírodních zdrojů a také přírodní katastrofy. Naopak do pull faktorů se řadí lepší zaměstnanost, vyšší mzdy, lepší pracovní podmínky.

Demografické faktory

Bylo zjištěno, že určujícím faktorem pro vnitřní migraci je rozdíl v míře růstu počtu obyvatel v jednotlivých regionech. Plodnost a zvyšování populace je obecně vyšší ve venkovských oblastech. A lidé z venkova se poté přesouvají do měst.

Socio-kulturní faktory

Sociální a kulturní faktory hrají také důležitou roli v migraci. Rodinné konflikty a pátrání po nezávislosti mohou také způsobit migraci, a to zejména u mladší generace. Tito lidé jdou za lepšími komunikačními prostředky, jako je doprava, síťová komunikace ale i kino nebo výuka. I tyto prostředky podporují migraci.

Politické faktory

Někdy mohou i politické faktory povzbudit nebo naopak odradit migraci. Většina obyvatel se z venkova stěhovala do měst. Tento přesun dříve uskutečňovali hlavně kvůli bezpečnosti.

Smíšené faktory

Dalšími faktory, které nutí lidi k migraci, jsou přítomnost příbuzných a přátel v městských oblastech, touha po vzdělání, která je k dispozici pouze ve městech. Uzavřenost kulturních kontaktů, kulturní rozmanitost, skvělá vitalita a individuální postoje jsou rovněž spojeny s migrací. [31]

1.3 Teoretické přístupy k migraci

V této části kapitoly jsou vysvětleny migrační teorie, které vyplývají ze čtyř základních determinantů migrace obyvatel:

- strukturální síly podporující emigraci ze zdrojových zemí (tzv. push faktory),
- strukturální síly podporující imigraci do cílových zemí (tzv. pull faktory),

- cíle a motivace obyvatel, reagujících na zmíněné síly, ze kterých se stávají migranti,
- struktury sociální i hospodářské, přispívající ke spojení obou oblastí, tedy emigrace i imigrace.

V tabulce č. 1 jsou vyjmenovány migrační teorie a jejich nejlépe popisující vlastnosti. Tyto teorie jsou poté blíže vysvětlené.

Tabulka 1: Souhrn hlavních vlastností migračních teorií

Migrační teorie	Hlavní vlastnosti
Push/pull model a neoklasická ekonomická migrační teorie	<ul style="list-style-type: none"> - Mezinárodní migrace a návrat migrantů je pozitivní prvek rozvoje, - remitence jsou významným faktorem stimulující ekonomický růst, zvýšení příjmů a zlepšení kvality života, - rozšířená migrace přispívá k rychlému ekonomickému růstu.
Nová ekonomie pracovní migrace	<ul style="list-style-type: none"> - Migrační procesy jsou výsledkem reakce domácností na riziko ztráty či snížení příjmů a snahou o rozložení takového rizika, - remitence jsou hlavním důvodem pro migraci a zdrojem pro rozvoj, - remitence jsou mnohem důležitějším nástrojem rozvoje než samotný návrat migrantů.
Teorie světového systému	<ul style="list-style-type: none"> - Hlavní příčinou migrace obyvatel je vykořisťování rozvojových zemí ze strany hospodářsky rozvinutých zemí formou emigrace kvalifikovaných migrantů.
Teorie kumulativní příčinnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Migrace obyvatel do center podporuje nemožnost využít ekonomický potenciál migranta ve svém regionu, - mezinárodní migrace je zdroj lidského kapitálu pro rozvoj industrializovaných zemí, které potřebují levnou pracovní sílu, - rozvojové země se dostávají do stále silnější závislosti na rozvinutých zemích, což stimuluje další migraci, - „syndrom migrace“ – migrace prohlubuje zaostalost a ta způsobuje další migraci, tímto se nachází rozvojové země

	<p>v bludném kruhu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - tzv. „odliv svalů“ je rozsáhlá emigrace fyzicky schopných a výkonných mladých mužů z venkova, kteří zde pak chybí v zemědělství i v řemeslné výrobě.
<p>Teorie migračních sítí a transnacionálního sociálního prostoru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Migrační procesy v rámci transnacionálního prostoru srovnávají rozdíly mezi regionem původu a cílovou destinací, - v dnešní době migrace osob probíhá opakovaně s možností dlouhodobého udržování vazeb a kontaktů, - „transmigranti“ jsou lidé žijící v transnacionálním prostoru, „mezi“ více zeměmi, - migranti mohou udržovat transnacionální vazby, aniž by se nutně museli vracet do domovského státu, a tyto vazby mohou trvat i více než jednu generaci.

Zdroj: upraveno podle [2]

1.3.1 Push-pull model

Veškeré migrační teorie se rozdělují mezi push a pull faktory. Ty pozitivní, které se snaží přilákat migranta do cílové země, se nazývají pull faktory. Ty negativní, které se snaží přimět migranta, aby opustil domovskou zemi, což vede k vystěhování obyvatel, se nazývají push faktory (extrémy jsou při pohromách jako např. hladomor, extrémní sucho, záplavy).

Reuveny rozděluje migrační studie, které jsou ovlivněny ekonomikou a sociální politikou. Do negativních ekonomických vlivů se řadí vysoká nezaměstnanost, nízké platy, husté osídlení, hospodářský pokles. Do negativních sociálně-politických vlivů patří válka, pronásledování, diskriminace. Do těch pozitivních z hlediska ekonomických vlivů patří vysoký plat, zajímavá pracovní místa, prosperita a vysoká míra rozvinutosti. Do pozitivních sociálně-politických vlivů je zařazen mír, sjednocení rodiny a kulturní blízkost.

Tento základní model pro neoklasické migrační teorie je kritizován díky tomu, že nedokáže vysvětlit, z jakého důvodu lidé migrují pouze z některých míst. Dále nevysvětluje, proč někteří obyvatelé udělají ten krok a odstěhují se a jiní zůstanou. A také neumí ukázat směr migrace. [2]

1.3.2 Neoklasická ekonomická migrační teorie

Tato teorie je zaměřena na odlišnosti ve mzdách a rozdíly v zaměstnaneckých podmínkách mezi státy a také se zaměřuje na náklady spojené s migrací. Bere migranta jako člověka, který se sám rozhodl odcestovat za účelem maximálního užitku. Výhodou pro lidi cestující za lepšími pracovními podmínkami je vyšší platové ohodnocení ale má to i své nevýhody, a to náklady na cestu, ubytování, učení nového jazyka, přizpůsobení se místní kultuře. Na člověka také velmi působí tzv. „psychologické výdaje“ jako je odloučení od rodiny a přátel. Tato teorie zvažuje podmínky na makroúrovni, kam spadají podmínky na trhu práce, rozdíly v nabídce a poptávce po pracovní síle, a také na mikroúrovni, kam patří individuální rozhodnutí migranta, který se rozhoduje na základě kalkulace nákladů a výnosů. Díky svobodné volbě a volnému přístupu informací migranti očekávají, že si vyberou pracovní místo, kde budou co nejproduktivnější a získají tak co nejvyšší mzdu. To ovšem záleží na lidském kapitálu a na struktuře trhu práce. Za lidský kapitál je považován osobní majetek, jako jsou dovednosti, vzdělání a fyzické schopnosti. [7]

Tato teorie očekává, že země, do kterých přichází zahraniční pracovníci, má efektivně fungující trhy. Očekává se, že tyto země zvládnou okamžitě odstranit nerovnováhy na trhu práce, a to pomocí rychlé reakce mezd na převis poptávky či nabídky po pracovních příležitostech. Používá se tzv. základní zákon migrace, který vysvětluje, že pokud v oblasti A a v oblasti B je rozdílný podíl pracovní síly a kapitálu, vzniknou meziregionální migrační toky. Pokud se toto děje v delším období a práce i kapitál jsou pohyblivé, dochází k rovnováze na trhu a v oblasti A i B mají reálné mzdy stejnou úroveň. [19]

Podstatou této teorie je pochopení migrace jako putování za prací ze zemí, kde je přebytek práce s nízkým platovým ohodnocením do zemí vyspělých ekonomik, kde je nedostatek práce ale vysoké platy. Tzv. „Achillovou patou neoklasické teorie“ je otázka: „*proč tak málo lidí migruje, s ohledem na obrovské rozdíly v příjmech, platech a životní úrovni mezi různými zeměmi?*“. Tato teorie nedokáže vysvětlit, proč lidé v některých zemích migrují ve velkém počtu a v jiných zemích s podobnou strukturou migrují v malém počtu či vůbec. Podle této teorie by se mohlo stát, že by došlo k nedostatku pracovních sil. Ale i přes to je vnímán návrat migrantů jako důvod rozvoje. [2]

1.3.3 Nová ekonomie pracovní migrace

Tato teorie se zabývá tím, že rozhodnutí migrovat není pouze individuální, nýbrž je to rozhodnutí celé rodiny, domácnosti nebo i komunity. Lidé v těchto skupinách se rozhodují

společně a porovnávají maximalizaci příjmů, tedy zisky ve formě vyšších peněz a minimalizaci rizik, které se mohou v průběhu odstěhování stát jako např. selhání trhu.

Tato teorie říká, že migraci podmiňují spíše přijímací cílové země než ty domácí, protože v přijímacích zemích je mnoho pracovních míst, která jsou ve spodní vrstvě sociální hierarchie. Tato místa bývají ohodnocena nízkými platy, ale v případě migrantů je po těchto místech velká poptávka. Akceptují nízké platy z toho důvodu, že v jejich domácí zemi by dostávali ještě méně. Tato teorie tvrdí, že remittance jsou jedním z hlavních důvodů pro migraci a jsou mnohem důležitější pro rozvoj, než je návrat migrantů. [2]

Příklad pojištění sklizně: v rozvojových zemích většina lidí pracuje v zemědělském odvětví, může se však stát, že několik po sobě jdoucích let nebude žádná úroda, což naprosto katastrofálně sníží příjmy těchto obyvatel. Na rozdíl od rozvinutých zemí si tito lidé buď nemohou dovolit pojištění sklizně proti nečekaným událostem, nebo tato možnost v zemi úplně chybí. Z toho důvodu se rodina rozhodne, že sníží riziko a pošle jednoho nebo více členů do zahraničí. [19]

1.3.4 Teorie segmentovaného pracovního trhu (teorie duálního pracovního trhu)

Autorem této teorie je Michael Poire, který říká, že celosvětová migrace není způsobena push faktory, mezi které patří nízké platy nebo vysoká nezaměstnanost, ale pull faktory v přijímacích zemích jako je dlouhodobá poptávka po zahraniční pracovní síle. Rozvinuté ekonomiky mají zájem o zahraniční pracovníky, protože potřebují obsadit pracovní pozice, které domácí obyvatelé odmítají. Pro migranty je to však atraktivní nabídka. Tato teorie má ovšem dva kritické body:

- všechny teorie, které šíří, že světová migrace je motivována poptávkou a vylučuje push faktory, může objasňovat pouze některé skutečnosti,
- migrační toky nevycházejí prvotně z náborové politiky, jak tato teorie tvrdí. [2]

1.3.5 Teorie světového systému

Tento pojem definoval Wallerstein, který řekl, že to je systém, který „je světem“. Ústřední myšlenkou je potřebnost zahraniční pracovní síly ve velmi rozvinutých ekonomikách s nízkými platy. Zaměřuje se pouze na negativní vlastnosti, nikoliv pozitivní dopady jako např. pull faktory. Ukazuje pojetí migrace, která je způsobena vykořisťováním.

Tato teorie říká, že ze zemědělských zdrojů chtějí farmáři získat co nejvíce zisku a zároveň se snaží udržet se svými výrobky na globálních trzích. Jejich cílem tedy je vlastnit vhodné pozemky k hospodaření a zavést své plodiny a další přísady, jako např. hnojiva nebo insekticidy, na trh. Postupem času dochází k modernizaci a tím i vyšší efektivnosti produkce zemědělských výrobků ale zároveň to vede k menší potřebě manuální pracovní síly. To znamená, že mnoho zemědělských pracovníků a vlastníků půdy se nemůže na místním trhu uchytit, a tak přicházejí o práci. Takoví lidé jsou nuceni k migraci z vesnice do většího města či dokonce do zahraničí za prací. Ve větších regionech staví nadnárodní firmy montážní továrny, kde se tito migranti uplatní. Dříve toto bylo spojeno s koloniální nadvládou, nyní hrají velkou roli již zmíněné nadnárodní korporace, které ovlivňují zahraniční investování. Mezi průmyslovou pracovní sílu se dostalo i mnoho žen, které ovšem nedostávaly takový plat, aby se dokázaly uživit. [2]

1.3.6 Teorie kumulativní přičinnosti

Tato teorie říká, že každá migrace ovlivňuje individuální myšlení, které vede pravděpodobně k další migraci. Každé místo migranta ovlivňuje a on se podle prostředí, ve kterém se zrovna nachází, rozhoduje a vyvolává to další migraci. Jelikož si mohou migranti vybrat, kam půjdou, jejich pohyb s sebou přináší do cílové země zisk a zvýšení poptávky po práci, a naopak v jejich domovské zemi dochází k snižování poptávky po práci a ztrátu lidského kapitálu. Tímto způsobem migrace kumuluje spouštěcí mechanismy v čase.

Existuje také zvláštní druh migrace, tzv. odliv svalů. To znamená, že mladí muži, kteří jsou silní a fyzicky zdatní a mohli by pracovat na venkově v zemědělské výrobě, odcházejí právě do větších měst a tím ekonomika v jejich zemi trpí. Průmyslové země vyžadují levnou pracovní sílu a jsou stále více a více závislé na rozvinutých zemích, čímž dochází k další migraci.

Představitelé této teorie říkají, že migrace přispívá k rozdílnému postavení lidí v komunitách rozvojových zemí. A to díky remitencím, vyššímu vzdělání, lepších a bohatších zkušenostech. Dalo by se říci, že do budoucna je již přeurčeno, že další generace jsou nucené také emigrovat. Na základě této teorie je migrace chápána tak, že spíše zvyšuje nevzdělanost chudých zemí. [2]

1.3.7 Teorie migračních systémů

Tato teorie vychází z poznatků teorie světového systému a teorie kumulativní příčinnosti. Migrace je v určité míře stabilní, a to jak v prostoru, tak v čase. Mezinárodní migrační systém lze pochopit jako několik míst propojených migračními proudy a protiproudů osob, kapitálu, zboží, služeb a informací mezi jednotlivými státy. Pod pojmem mezinárodní migrační systém je vymezeno centrum, které může představovat jeden stát nebo řadu států, určitá skupina vysílajících zemí, které jsou propojeny velkými proudy migrantů. Spojení zdrojových a cílových zemí tvoří jen lidé, ale i historie, kultura, technologie. [2] [19]

Tato teorie poukazuje na rozmanitost mezi zeměmi, kterých se právě ty velké migrační proudy týkají. Jednotlivci a celé domácnosti jsou chápány jako aktivní lidé, kteří se rozhodují mezi tím, zda mají migrovat, nebo si vybrat raději jinou alternativu.

1.3.8 Koncept dobrovolné a (vy)nucené migrace

Do tohoto konceptu patří dobrovolná migrace za prací. V mnoha případech však tato migrace zcela dobrovolná není. Lidé se snaží najít si v zahraničí takovou práci, aby sebe a rodinu dokázali uživit, protože v domácí zemi mají omezené možnosti. V mnoha případech zaslá muž ze zahraničí rodině finanční obnos, díky kterému rodinu přežívá. Proto je požadováno, aby byl takovýto druh migrace označován jako smíšená dobrovolná a nedobrovolná migrace.

Nucenou neboli nedobrovolnou migrací je nazýván stav, kdy faktory kolem nedovolují potenciálním migrantům, aby se déle zdržovali ve své zemi. První skupina příčin je způsobována lidmi. Sem patří války, chudoba, strach, politické pronásledování. Druhá skupina příčin jsou přírodní katastrofy a pohromy. Sem patří sucho, záplavy, erupce sopek.

Když se mluví o nucené migraci, znamená to, že migrující člověk je definován jako uprchlík. Uprchlíkové vlny se dělí podle příčin politických, náboženských, etnických a vojenských konfliktů. Dále jsou rozšířeny o příčiny ekologické a ekonomické.

Richmond vytvořil stupnici migračních toků podle toho, zda se migranti sami svobodně a racionálně rozhodují a zda je ovlivňují krizové podmínky a hrozby, které je nutí migrovat. Stupnice je rozdělena na základní a vrozené vlivy, bariéry jako jsou kontroly na hranicích, neočekávané události jako jsou válečné konflikty, etnické problémy a další faktory. Je to model popisující, jak lidé migrují za prací, poukazuje na nerovné vztahy mezi trhy a vysvětluje, proč ta pracovní migrace vzniká. [2]

1.3.9 Teorie migračních sítí a transnacionálního sociálního prostoru

Tato teorie popisuje kombinaci vazeb, pozic v sítích a institucích sahajících přes hranice mnoha zemí. Pomocí nejmodernějších technologií dnešního světa (např. komunikačních technologií), diskriminací a multikulturalismu v imigračních zemích je tvořen transnacionální sociální prostor. Migrující lidé se navzájem kontaktují a spolupracují.

Tento prostor je tvořen mezinárodními korporacemi, veškerými komunikačními sítěmi, teroristickými skupinami ale také politickými stranami, náboženskými komunitami, nevládními organizacemi, které jsou zaměřena na nejrůznější problémy. Je zaměřen především na sociální procesy. Transnacionální sociální prostor podporuje dlouhodobý tok financí a investic do zemí odkud migranti pocházejí. Faktem je, že právě tyto finance tvoří nejviditelnější vazbu mezi migranty a jejich zeměmi.

Tato teorie poukazuje na to, že díky globálnímu technologickému pokroku migrují lidé znovu a znovu. V některých případech i každý den dojíždí do příjímací země nebo jen udržují kontakty, aby se tam mohli někdy v budoucnu vrátit. Existují také tzv. transmigranti, což jsou lidé, kteří cestují mezi více zeměmi, aniž by se vrátili do své domovské země. Toto může trvat i přes několik generací. [2]

1.4 Výhody a nevýhody plynoucí z migrace

Jako výhody jsou pojata pozitiva, která jsou díky migraci získávána. Za ztráty jsou považována negativa, která vyplývají z přistěhovalectví lidí. Tato pozitiva i negativa mohou být z pohledu migranta, z pohledu emigrační země ale i imigrační země.

Výhody z pohledu migranta

Díky přemístění ať už za prací nebo za studiem, si migranti s největší pravděpodobností zlepšují svoji osobní situaci a také své postavení. V cílové zemi se mají lépe skoro za každých okolností. Jelikož lidé migrují svobodně a kvůli něčemu, co se jim v jejich rodné zemi nelíbí, odcestují tam, kde se jim bude dařit a budou se mít lépe. Z jejich pohledu, bude pro rodinu tato změna vždy pozitivní. A proto je jejich životní úroveň vyšší. Málo z nich se tak po čase vrátí zpět do své mateřské zemi. Zůstávají tam, kde jsou úspěšní a dokáží vydělat peníze, aby uživil rodinu.

Výhody z pohledu emigrační země

Emigrační země získá hned několik výhod. Díky migrantům se zredukuje míra nezaměstnanosti, zmírní se i finanční a sociální nerovnoměrnosti. Díky remitencím roste

i životní úroveň místních obyvatel a významným pozitivem může být také to, že místní získají určitý druh zboží, který se u nich nedá sehnat. Ekonomická teorie říká, že díky migraci se v emigrační zemi mzdy zvyšují na rozdíl od imigrační země, kde se mzdy naopak snižují.

Výhody z pohledu imigrační země

Podle Juliana L. Simona jsou na tom imigranti se vzděláním na stejné úrovni jako místní obyvatelé. Snaží se v práci více než místní a mají velkou pravděpodobnost, že si vytvoří vlastní živnost. Imigranti pracující i v málo placených kategoriích, neohrožují zaměstnanost. Spíše by se dalo říci, že tito lidé místním pomáhají v daňovém systému. Další výhodou je, že může místní společnost získat spoustu informací o víře a kultuře, ve které cizinci žili. [2]

Nevýhody z pohledu migranta

V cílové zemi může migrant získat i podřadnou práci pro movitější obyvatelstvo. Poté právě může následovat vykořisťování a také diskriminace, což samozřejmě není nic příznivého pro imigranta. Bohužel ale i s takovýmto chováním získá sloužící více benefitů než ve své domovině, a proto zde zůstane a ani to nevnímá jako negativum.

Nevýhody z pohledu emigrační země

Nevýhodou je např. špatné využití remitencí. Někteří odborníci tvrdí, že finance, které migranti posílají domů svým rodinám, nejsou využívány produktivně. Lidé je využívají na bydlení nebo je vkládají do půdy, což jsou neproduktivní osobní investice. Další problémy, které remitence přináší je zvyšování příjmových rozdílů v komunitách nebo také zvyšování problémů v sociálních vztazích a rostoucí nepřátelství díky tomu, že jedni jsou ti šťastní, kteří měli tu možnost emigrovat a mohou se mít lépe a druzí jsou ti, kteří neemigrovali a mají nižší životní úroveň. Dalším negativem je také ztráta vysoce vzdělaných lidí, a hlavně mladých a aktivních lidí, kteří svou energii vkládají do práce v zahraničí.

Nevýhody z pohledu imigrační země

Negativem pro imigrační zemi může být její stále vyšší závislost na zahraničních pracovnících. Dalším problémem je podpora financování té pomocné pracovní síly místo podporování dlouhodobých moderních technologií. A také se samozřejmě vyskytuje rostoucí rasismus, nedůvěra, odpor a nepřátelství k cizincům. [23]

2 PŘISTĚHOVALECTVÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Migrace je jev, který Českou republiku velmi ovlivňuje a má na ni jak společenské, tak i ekonomické dopady. Vstup cizinců na naše území má pro naši společnost pozitivní i negativní důsledky. Cílem České republiky je, aby naše migrační strategie vedla k navyšování pozitiv a snižování negativ migrace, udržení bezpečného a fungujícího schengenského prostoru. Migrační politika České republiky je zakotvena a regulována pomocí politiky Evropské unie. Zvláště se věnujeme mezinárodní ochraně (azyl), ochraně vnějších hranic Evropské unie a oblasti návratů migrantů. [26]

2.1 Zásady migrační strategie dle Ministerstva vnitra

Česká republika:

- dostojí povinnosti zajistit občanům v rámci své migrační politiky klidné soužití s cizinci a díky účinné integraci zabrání vzniku negativních sociálních jevů,
- zajistí bezpečnost svých občanů a efektivní vynucování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu spojeného s převaděčstvím a obchodováním s lidmi,
- dostojí svým závazkům v oblasti azylu a zajistí flexibilní kapacity svého systému,
- posílí aktivity s cílem pomoci uprchlíkům v zahraničí a s tím související prevenci dalších migračních toků, včetně podpory rozvoje zemí při zvládnutí migračních krizí,
- bude prosazovat udržení výhod volného pohybu osob v rámci Evropské unie a v schengenském prostoru,
- podpoří legální migraci, která je pro stát a jeho občany přínosná tak, aby Česká republika mohla pružně reagovat na potřeby svého pracovního trhu i reflektovat dlouhodobé potřeby státu,
- dostojí mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a aktivně se zapojí do celoevropských debat a hledání společných řešení. [26]

Integrace

Je to nástroj, díky němuž má migrační politika úspěch. Je to proces, ve kterém se nacházejí jak cizinci, tak většinová společnost. Česká republika disponuje regionálními integračními centry pro cizince, díky kterým získává podrobný monitoring. Pomocí unijních fondů náš stát

investuje do rozvoje integrační politiky. Každý rok vláda schvaluje Koncepti integrace cizinců, která je od roku 2000 základním dokumentem integrační politiky. Tato koncepce byla aktualizována v letech 2006 a 2011 a každá země Evropské unie si udržuje ohledně integrační politiky jistý odstup a vysokou míru diskrece. V poslední době je velmi žádoucí podpora státu v oblasti vzdělání nebo kurzů, a to konkrétně překonání jazykových bariér, dále informovanost, poradenství a pomoc při hledání zaměstnání. Je také potřeba více informací pro majoritní společnost ohledně otázek migrace, uprchlictví a integrace cizinců, protože je to v poslední době velmi diskutované téma. [26]

Nelegální migrace a návratová politika

Nynější situace nelegální migrace v Itálii, Řecku či Maďarsku je výrazně horší než v České republice. Nelegální migrace však vyžaduje od našeho státu zodpovědný přístup k jejímu potírání a také k navrácení těchto nelegálně pobývajících cizinců do jejich rodné vlasti. Pro bezpečnost místních občanů používá Česká republika nástroje, jako jsou kontrola pobytu cizinců, předvstupní kontrola, spolupráce se třetími zeměmi, boj proti obchodování s lidmi. V dlouhodobém horizontu se musí stát zaměřit na riziko bezpečnosti a kriminality a musí zlepšit kvalitu a množství informací o možnostech legální migrace a také o právech a povinnostech cizinců. V České republice také čeká důsledný trestní postih každého organizátora nelegální migrace. [26]

Azyl

Zvláštní skupinou migrantů jsou tzv. uprchlíci, tedy lidé, kteří žádají o azyl, hledají pomoc a ochranu z důvodů náboženských, politických apod. Tato žádost musí být umožněna kterémukoliv cizinci a žádný stát, ani Česká republika, si nemůže vybrat, kterou žádostí se bude zabývat a, kterou ne. V současnosti se dá říci, že od druhé světové války přišla největší vlna žádostí o azyl. V České republice je situace o něco klidnější než např. v Německu nebo Maďarsku ale i přes to musí být náš stát schopný přijmout jakékoliv žadatele o azyl. U nás jsou ve velkém počtu žadatelé z Ukrajiny a Sýrie. Česká republika je zavázána dodržovat unijní pravidla, a proto usiluje o neustálé zvyšování kvality přijímacího systému azylantů. Členskými státy Evropské unie s těmito uprchlíky pomáhá Evropský azylový podpůrný úřad. [26]

Migrační politiky

V roce 2015 vytvořila vláda České republiky Program Ministerstva vnitra, který má za cíl pomoci uprchlíkům a co nejdříve reagovat na jejich situaci a také pomoc třetím zemím. Česká

republika se snaží dlouhodobě pomoci uprchlíkům v zemích jejich původu a také v místech, kde se uprchlíci nejvíce sdružují a přežívají tam. Tyto snahy mají pozitivní dopad na migraci v Evropě. [26]

Volný pohyb osob v Evropské unii a schengenská spolupráce

Jedním z hlavních práv unijního práva je volný pohyb osob, který Česká republika podporuje a v žádném případě se ho nesnaží nijak omezit. Migrace je velmi dotčena schengenskými hranicemi, uvnitř kterých se mohou osoby volně pohybovat. Díky tomu, že některé členské státy nedodržují jasně daná pravidla a nedokáží si rozdělit zodpovědnost za zabezpečení státních hranic, je stále reálnější, že se kontroly na hranice opět vrátí. [26]

Legální migrace

Do České republiky přicházejí lidé hlavně z Ukrajiny, Vietnamu a Ruska. Náš stát disponuje politikou legální migrace, díky které můžeme řešit aktuální migrační problémy. Na zasedání Koordinačního orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci se pravidelně mluví o změnách v okruhu legální migrace. [26]

Mezinárodní a evropské závazky České republiky v oblasti migrace

Migraci doprovází mezinárodně-právní závazky. Takovým závazkem může být např. právo Evropské unie, kterým se Česká republika musí řídit. Do tohoto práva patří Smlouva o fungování Evropské unie, která rozděluje odpovědnost členských států řídících se zásadou solidarity v okruhu migrace a mezinárodní ochrany. [26]

2.2 Historie migrace v ČR

Na území dnešní České republiky docházelo v minulosti spíše k emigraci, a to z politických důvodů než k imigraci. Teprve po roce 1989 vzniká nový fenomén, a to příchod a trvalé usídlování cizinců. Přistěhovalectví zesílilo hlavně poté, co Česká republika vstoupila do Evropské unie.

2.2.1 Migrační a integrační politika 1993-1998

Z důvodů rozdělení Československa v roce 1993 muselo o české občanství zažádat téměř 400 000 Slováků. Díky smlouvě o volném pohybu mezi Českem a Slovenskem tvořili Slováci největší skupinu migrantů v ČR. Měli spoustu výhod oproti ostatním cizincům na našem území.

Období od roku 1993 znamenalo vlnu pracovních migrantů i z jiných zemí a začala se tvořit nová omezující opatření, např. na státních hranicích měla policie pravomoc kontrolovat, jestli má cizinec dostatečnou finanční hotovost pro pobyt v zemi. V letech 1997-1998 se ekonomická situace v České republice značně zhoršila. Míra nezaměstnanosti se zvýšila, a tak úřady práce začaly uplatňovat od roku 1998 přísnější postupy při vystavování pracovních povolení.

V období po roce 1993 se integrační politika upnula na skupinu cizinců, kteří měli status uprchlíků. V roce 1994 byl zaveden mimořádný program zaměřený na uprchlíky. Nazýval se „Státní asistenční program pro integraci“. Hlavním cílem tohoto programu bylo nabídnout uprchlíkům nájemní bydlení. Poté bylo díky tomuto programu nabízeno cizincům i sociální a pracovní poradenství a bezplatné kurzy českého jazyka. [6]

2.2.2 Migrační a integrační politika 1999-2002

Azylový zákon byl přijat v roce 1999. Tento zákon vymezil význam termínů „azylant“ a „žadatel o azyl“. Azylantem se nazývala osoba, která měla přiznaný status uprchlíka. Žadatel o azyl pak byla osoba, která žádala o status uprchlíka. Práva žadatelů o azyl byla rozšířena, protože tento zákon jim byl příznivě nakloněn. Od státu měli právo bydlet mimo azylová zařízení, dále mohli dostat finanční podporu, a to až do výše životního minima a také mohli bez pracovního povolení vstoupit na český pracovní trh.

Na začátku roku 2000 vstoupili v platnost dva důležité zákony ohledně cizinců. Byli jimi: zákon č. 325/1999 Sb. o azylu a zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky. Tento nový zákon však umožnil, že všichni cizinci, kteří budou mít dlouhodobý pobyt v České republice, mohou po deseti letech zažádat o trvalý pobyt.

Díky zákonu o pobytu cizinců se počet migrantů snížil, protože nově zavedl, že žádost o vstupní vízum a prodloužení pobytového povolení se muselo žádat na českých zahraničních úřadech. Dříve mohli cizinci o tyto žádosti požádat na území České republiky. Další změnou bylo, že na českých hranicích museli cizinci prokázat, že mají uzavřené zdravotní pojištění. Pokud žadatelé chtěli vízum přesahující 90 dnů, požadovala Česká republika dodání výpisu z trestního rejstříku jak z Česka, tak i ze země, odkud žadatel pocházel. A v neposlední řadě byla zavedena k žádosti o povolení k trvalému pobytu z důvodu sloučení rodiny podmínka českého občanství u osoby, se kterou se cizinec slučoval.

V roce 2001 proběhla novela zákona o pobytu cizinců, v níž se např. do čekací doby na trvalý pobyt započítávala nejen doba přechodného pobytu od roku 2001 ale i doba před ním.

Také byla přijata novela azylového zákona platná od roku 2002. Cílem této novelizace bylo snížení počtu neoprávněných žádostí o azyl. Dále migranti, kteří byli ubytováni v detenčních střediscích (zařízení pro zajištění cizinců z důvodu zadržení pro nelegální přechod hranic či nelegální pobyt v Česku) mohli podat žádost o azyl do 7 dnů a zároveň se v těchto střediscích museli zdržet po dobu azylového řízení.

Kvůli zvýšenému počtu cizinců na našem území vznikl v roce 1999 vládní dokument nazvaný „Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky“. Cílem tohoto dokumentu bylo vytvořit podmínky pro dobré vztahy mezi komunitami. V roce 2000 vznikla podrobnější „Koncepce integrace cizinců na území ČR“, která se zaměřila více na vztahy mezi legálně dlouhodobě usazenými cizinci a českými občany. Dále řešila ochranu politických, ekonomických, sociálních a kulturních práv migrantů. Zaměřila se na rozdělení kompetencí a odpovědnosti mezi vládní resorty, a tak začala ministerstva vytvářet plány a projekty v oblastech života a integrace migrantů. Důležitým bodem bylo zvyšování informovanosti migrantů i českých občanů. Podporováno bylo sociální a právní poradenství a také rozvoj jazykových znalostí migrantů. Na tuto koncepci byla vymezena pouze část finančních prostředků, kterých nebylo mnoho, a proto hráli velkou roli nevládní a neziskové organizace. V roce 2001 byl splněn jeden z hlavních cílů integrační politiky, a to založení poradních orgánů na každém okresním úřadě. Tyto orgány měly za úkol monitorovat a analyzovat místní situaci migrantů. Díky tomuto kroku měly samosprávy silnější kompetence, nicméně o rok později byly tyto orgány zrušeny společně s okresními úřady v důsledku rozsáhlé reformy veřejné správy. [6]

2.2.3 Migrační a integrační politika 2003-2016

V roce 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie. Snažila se o lepší pojetí migrační politiky, a tak vzniklo šest základních zásad, které byly usnesením vlády přijaty. Jsou to:

- *Česká republika s ohledem na mezinárodní závazky, které pro ni vyplývají z členství v Evropské unii, důsledně prosazuje řídicí roli státu v oblasti migrace.*
- *Migrační politika státu je založena na koordinovaném postupu všech státních orgánů, orgánů územní a zájmové samosprávy a na podpoře ze strany dalších subjektů zabývajících se migrací.*
- *Migrační politika státu je zaměřena na odstraňování všech forem nelegální migrace a jiných nelegálních aktivit, a to jak opatřeními na poli mezinárodní spolupráce, tak i opatřeními národními.*

- *Migrační politika státu neklade překážky legální migraci a podporuje imigraci, která je pro stát a společnost v dlouhodobé perspektivě přínosná.*
- *Realizace migrační politiky státu předpokládá široké zapojení nevládních a dalších organizací občanské společnosti.*
- *Česká republika se spolupodílí na úsilí světového a evropského společenství na řešení migračních důsledků humanitárních krizí a na odstraňování příčin těchto jevů.*

Zdroj: [6]

V souhrnu můžeme říci, že tyto zásady jsou příliš neurčité a velmi obecné, a proto nemají reálný dopad na tvorbu migrační politiky.

Dále byl vytvořen projekt s názvem „Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“. Nejdůležitějším bodem bylo nalákat vzdělané a vysoce kvalifikované odborníky ze zahraničí, aby se usídlili v Česku. Těmto lidem a jejich rodinám stát přislíbil kratší dobu nutnou k poskytnutí trvalého pobytu z pěti let na dva a půl roku. Do tohoto projektu se mohly přihlásit osoby, které měly ukončené alespoň středoškolské vzdělání, pracovní povolení a platné povolení k pobytu v Česku. Účastníci byli vybíráni podle bodového hodnocení, které obsahovalo kritéria jako např. věk, vzdělání, jazykové schopnosti a pracovní zkušenosti. Nebylo však důležité, v jakém zaměstnání či v jaké profesi účastník zkušenosti měl. Na začátku byli vybíráni migranti ze tří vybraných zemí a to z Bulharska, Kazachstánu a Chorvatska, z důvodu různé životní kultury. V dalších letech byl projekt modernizován a rozšiřoval se i o další země, a to hlavně kvůli tomu, že z původních třech zemí se přihlásil malý počet žadatelů. Země byly vybírány podle legálních migrantů v Česku, zda měla země uzavřené zvláštní úmluvy s Českou republikou a také zde hrály velkou roli priority české zahraniční politiky. V dalším roce byla vytvořena podmínka pro účastníky, kteří pocházeli z jakékoliv země. Pokud vystudovali českou střední školu po roce 2000 nebo univerzitu po roce 1995, mohli se zúčastnit projektu. Výhod, pro vysokoškolsky vzdělané cizince, kteří v Česku pracovali na místě, pro které měli kvalifikaci, bylo stále více. Např. došlo k tomu, že se opět zkrátila doba pro udělení trvalého pobytu z dvou a půl let na jeden a půl roku. Tohoto projektu se neúčastnilo mnoho migrantů, můžeme si to vysvětlit díky malé informovanosti cizinců, malému zapojení českých zaměstnavatelů, přísným vstupním podmínkám. [6]

V roce 2003 vznikly novely zákona č. 217/2002 Sb. a zákona č. 222/2003Sb., kterými se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Tyto novely vstoupily v platnost až po vstupu České republiky do EU. Hlavní změnou bylo osvobození od

povinnosti žádat o povolení k pobytu a o pracovní povolení, a to pro obyvatele EU a Švýcarska. Dále pro občany třetích zemí bylo přijato, že povolení k dlouhodobému pobytu získávají již po roce pobytu v naší zemi.

Při vstupu do EU vznikl zákon č. 57/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb. o azylu. Díky tomuto zákonu vstoupili do českého práva dvě směrnice a to Směrnice 2003/9/ES ze dne 27. 1. 2003 stanovující minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl a Směrnice 2003/86/ES ze dne 22. 9. 2003 o právu na sloučení rodiny. V roce 2003 vyšel také zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, který pojednává o dočasné ochraně pro cizince pocházejících ze třetích zemí, kteří potřebují pomoc mezinárodního společenství.

V roce 2006 se k dočasné ochraně přidala doplňková ochrana. Ta se povolovala migrantům, kteří nesplňovali podmínky pro udělení azylu, ovšem kdyby ho Česko vrátilo do země původu, hrozilo by mu vážné nebezpečí.

Co se týká zaměstnávání migrantů, v roce 2004 byl schválen nový zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Tento zákon ještě více upřesnil, za jakých podmínek mohou být cizinci zaměstnáni. Díky tomu, že cizinci uzavírali stále více sňatků s českými ženami, docházelo k tomu, že dostávali povolení k trvalému pobytu díky otcovství. Vznikla novela zákona o pobytu cizinců, podle níž může rodinný příslušník českého občana nebo občana EU získat povolení k trvalému pobytu, pokud legálně dva roky pobývá v České republice a je alespoň jeden rok rodinným příslušníkem. [6]

V roce 2007 Ministerstvo průmyslu a obchodu přišlo s novým projektem zelených karet. Tento projekt vznikl kvůli velkému zájmu o práci v průmyslových podnicích v naší zemi. Účast byla vhodná pro vysoce kvalifikované odborníky ze třetích zemí, ale i pro zahraniční cizince s nižší kvalifikací ovšem s určitými omezeními např. délka pobytu. Projekt měl za úkol podporovat legální krátkodobou pracovní migraci a měl bojovat proti nelegálnímu zaměstnávání cizinců.

Zelená karta byla vytvořena ze dvou důvodů, k dlouhodobému pobytu a k pracovnímu povolení. Pro vysoce kvalifikované cizince je karta vystavována na dobu tří let s možností prodloužení a po určité době se mohou přistěhovat do rodiny. Méně kvalifikovaní cizinci mohou získat kartu pouze na dva roky, a to bez možnosti prodloužení. Zelené karty mohou cizinci získat pouze, pokud se jedná o dlouhodobě neobsazené pracovní místo, proto, aby bylo zachováno zvýhodnění domácích obyvatel. Tyto karty byly vydávány pouze cizincům z 12 vybraných zemí.

V roce 2008 přišly nové úpravy ohledně problematiky zaměstnanosti cizinců. Pro zaměstnavatele bylo nyní jednodušší získat cizince na práci, jelikož byla zrušena povinnost vlastnit povolení k náboru zaměstnanců ze zahraničí. Pro cizince, kteří ztratí pracovní pozici ne vlastní vinou, byl vytvořen institut tzv. ochranné lhůty, která byla dlouhá 60 dnů. Po tuto dobu mohli cizinci zůstat v Česku a najít si nové zaměstnání.

Přesun odpovědnosti za koordinaci integrační politiky z Ministerstva vnitra ČR na Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR vznikl v roce 2004. Cílem bylo zvýšit angažovanost státních orgánů v oblasti integrace cizinců. V roce 2005 vznikla aktualizovaná verze integrační koncepce. Její změny byly:

- byl více zdůrazněn cizinec jako jednotlivec, jeho úsilí a odpovědnost,
- dříve šlo o jednosměrný proces, nyní je integrace brána jako obousměrný proces, tzn. přizpůsobování migrantů a zároveň vytváření vhodných podmínek pro začleňování migrantů do společnosti,
- cílovou skupinou se stali migranti, kteří v ČR žili legálně po dobu jednoho roku. [6]

Byly vytvořeny čtyři hlavní cíle a těmi jsou: 1. znalost českého jazyka – šlo o to, aby jak migranti, tak i jejich potomci znali náš jazyk, toto bylo podloženo jazykovou zkouškou a zároveň to byla podmínka pro udělení povolení k trvalému pobytu, 2. ekonomická soběstačnost migrantů – šlo o to, abychom pomohli migrantům se soběstačností a to např. snížením administrativní zátěže, 3. orientace migrantů ve společnosti – snahou bylo, aby migranti věděli více o naší společnosti a našich institucích, 4. vztahy migrantů s příslušníky majoritní společnosti – byla snaha rozšířit povědomí o migrantech v České republice.

V roce 2008 se zpět převedla odpovědnost za koordinaci integrační politiky z Ministerstva práce a sociálních věcí na Ministerstvo vnitra. Toto ministerstvo prohlásilo, že za velmi důležitá považuje integrační centra, která jsou zřízena ve všech krajích a mají na starosti poradenské služby, poskytovat migrantům jazykové kurzy a poskytovat jim veškeré informace. Tato centra byla zřizována díky financování Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí, který znamenal velký přísun peněz pro českou integrační politiku. Důležitým poznatkem také je, že Ministerstvo vnitra získalo finance, které dále přerozděluje mezi orgány, které se v integraci cizinců angažují. [6]

V roce 2014 nabyla účinnosti novela zákona 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. V této novele se jedná o změně ve výkonu pobytové agendy v oblasti zaměstnání. Zrušilo se vydávání dlouhodobých víz a také se zrušila zelená karta. Místo toho se zavedl pobytový titul

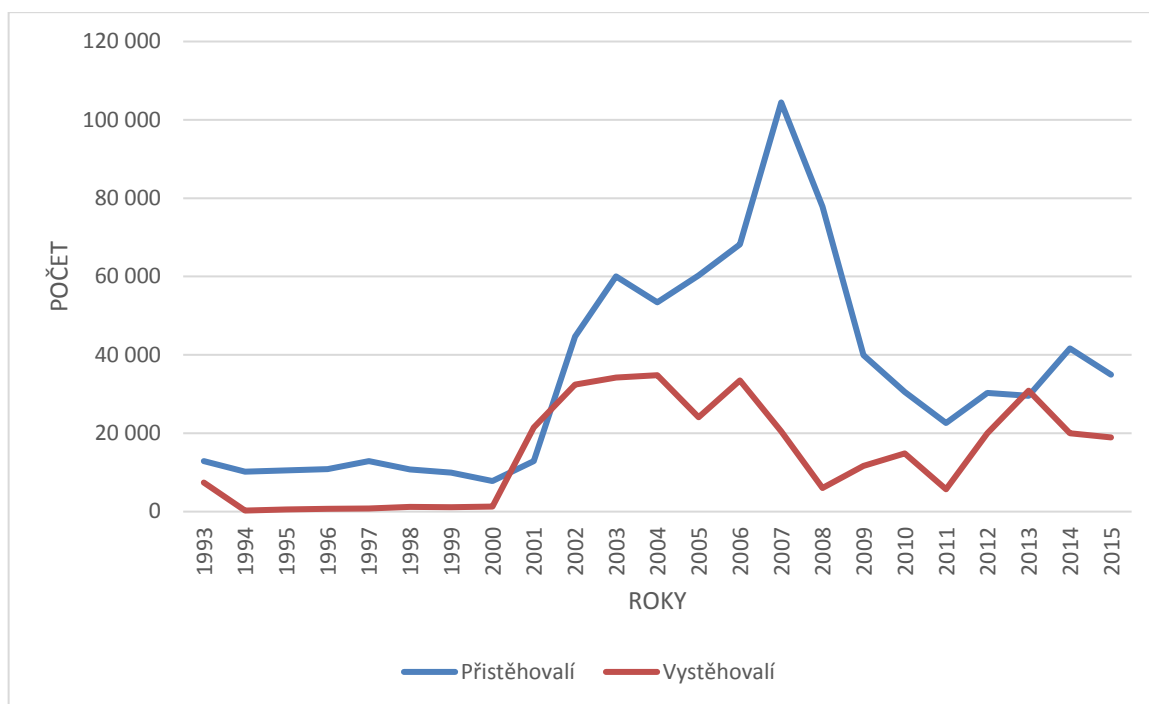
„zaměstnanecké karty“, která v sobě ukrývala dvě povolení, a to povolení k pobytu a povolení k zaměstnání. Tato karta je vydávána na dobu delší než 3 měsíce ale nejdéle však na 2 roky, s možností prodloužení platnosti. [33], [8]

Na konci roku 2015 nabyl účinnosti zákon č. 314/2015 Sb., kterým se mění zákon 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. V tomto zákoně se změnila doba platnosti dlouhodobého víza na jeden rok z předešlých šesti měsíců. Dalším bodem je souhlas rodiče o pobytu potomka na území České republiky, ve kterém se mění to, že s pobytem musí souhlasit oba rodiče. Tato novela také mění zákon o azylu. Výhodnou změnou pro žadatele o mezinárodní ochranu je, že mohou legálně pracovat už po šesti měsících od doby, co podají žádost o mezinárodní ochranu. Dříve mohli legálně pracovat až po jednom roce. Tato změna byla vytvořena kvůli psychickým a sociálním potížím žadatelů. Tito lidé žijí v pobytových střediscích a nevědí, co dělat se svým volným časem a rádi by pracovali dříve. Díky zneužívání žádostí, se při opakované žádosti zjistí, jestli jim nehrozí v jejich vlasti nějaké nebezpečí. Pokud jim nic nehrozí a nemají žádný jiný důvod, je s nimi řízení zastaveno a žadatel musí opustit Českou republiku. [18], [32]

V srpnu roku 2016 nabyl účinnosti zákon č. 191/2016 o ochraně státních hranic. Upravuje ochranu státních hranic proti jejich nedovolenému překračování. V případě soukromého letu, má kapitán letadla povinnost předat pohraniční strážci cílového státu prohlášení, ve kterém jsou informace o cestujících a také plán letu. Kapitáni musí před odletem podat Žádost o provedení hraniční kontroly. Tato žádost se podává pomocí formuláře, který je vyvěšen na internetové stránce, která je zabezpečená. Velitel letadla poté musí obdržet potvrzení o přijetí žádosti.

Díky ekonomické krizi a také novele zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, se počty cizinců s krátkodobým pobytem u nás snižují. Ovšem migrantů s trvalým pobytem je stále více. V tomto období je u nás nejvíce občanů z Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu, Ruska a Polska. [1]

Graf 1: Imigrace a emigrace v ČR

Zdroj: vlastní zpracování podle [20]

V grafu č. 1 je jednoznačně vidět, že v České republice imigrace převládá nad emigrací. V roce 1998 byla zavedena přísnější pravidla o tom, komu bude uděleno pracovní povolení, a tak počet cizinců u nás mírně klesal. V roce 2003 se počet přistěhovalců zvýšil, což bylo důsledkem liberalizace v oblasti zahraniční migrace.

V roce 2004 vstoupila Česká republika do Evropské Unie. Díky tomu u nás byl vysoký nárůst občanů z evropských zemí. V roce 2006 počet cizinců prudce stoupá a to díky tomu, že vstoupil v činnost zákon č. 161/2006 Sb., který zkrátil dobu k získání trvalého pobytu z deseti let na pět let.

Do roku 2007 počet přistěhovalců neuvěřitelně stoupal, ovšem v roce 2008 zastihla Českou republiku hospodářská krize, díky které počty přistěhovalců začaly klesat. Začala se vydávat restriktivní opatření, díky kterým se měl právě snížit nárůst cizinců, aby byla práce hlavně pro české obyvatelstvo. V tomto období měly i pracovní agentury zakázáno přivádět k nám zahraniční pracovníky.

V letech 2001 a 2013, jak je vidět z grafu č. 1, je počet vystěhovalých vyšší než počet přistěhovalců. Příčinou těchto rozdílů byla restriktivní opatření a také ekonomická krize, která celkově migraci v České republice velmi ovlivnila. [16], [28]

3 SOUČASNÉ IMIGRAČNÍ TRENDY

V této kapitole je pojednáno o typech migrace, tedy z jakých důvodů vlastně migranti musí nebo si sami zvolí opustit svou rodnou zemi. V další části je kapitola zaměřena na dvě skupiny migrantů v České republice na muslimy a Vietnamce.

3.1 Typy migrace

Mezi základní typy migrace patří migrace ekonomická, jinak také pracovní. Dále sem patří sjednocování rodin, protože každý chce přece žít se svou rodinou. Poté transnacionální migrace a uprchlictví.

Ekonomická migrace (pracovní)

Cílem této migrace je vydělat si co nejvíce peněz, aby je mohli migranti co nejdříve poslat do své rodné země svým rodinám. Ovšem ekonomická migrace se netýká pouze mzdových rozdílů. Lidé se zaměřují na kvalitu a množství pracovních příležitostí, které ve svých zemích nemají. Jejich motivací, je vydělat tolik finančního kapitálu, aby se mohli co nejdříve vrátit zpět domů. Ovšem najdou se i tací, kteří zůstanou v té zemi, kam migrovali. V České republice je stále méně ekonomicky aktivních obyvatel, a spoustu občanů odjíždí za prací do zahraničí, takže pracující cizinci jsou pro naši zemi potřební. [1], [22]

Sjednocování rodin

Začlenění migranta do naší kultury, společnosti může být těžké. Tento proces však může dosti ovlivnit rodina. Ta může buď pomoci a usnadnit integraci onoho jednotlivce, nebo mu naopak může znepríjemnit a zkomplikovat začlenění. Jen výjimečně se stehují celé rodiny. Ve většině případů migruje pouze jednatel. Pokud se ale chtějí přestěhovat všichni, celá rodina, je jejich integrace jednodušší, když se přistěhují všichni najednou, než když se sjednocují postupně. Rodina je skupina lidí, kteří mají společnou kulturu i podobnou historii a jako celek se jim nemusí ihned podařit začlenit se do jiné kultury. Ovšem může se to povést každému z nich jednotlivě. Někdo se začlení na trhu práce, jiný se začlení ve škole. [1], [9]

Permanентní transnacionální migrace

Migrační proud, jehož členové se nachází v několika zemích a třeba i kontinentech. Takoví lidé jsou smířeni s tím, že budou cestovat po různých zemích podle nejvýhodnějších ekonomických příležitostí. Migranti udržují vztahy přes hranice i se svojí domovinou ale

zároveň si budují nový domov a snaží se integrovat do nové společnosti. Tento proces potom čeká i jejich potomky. [1], [27]

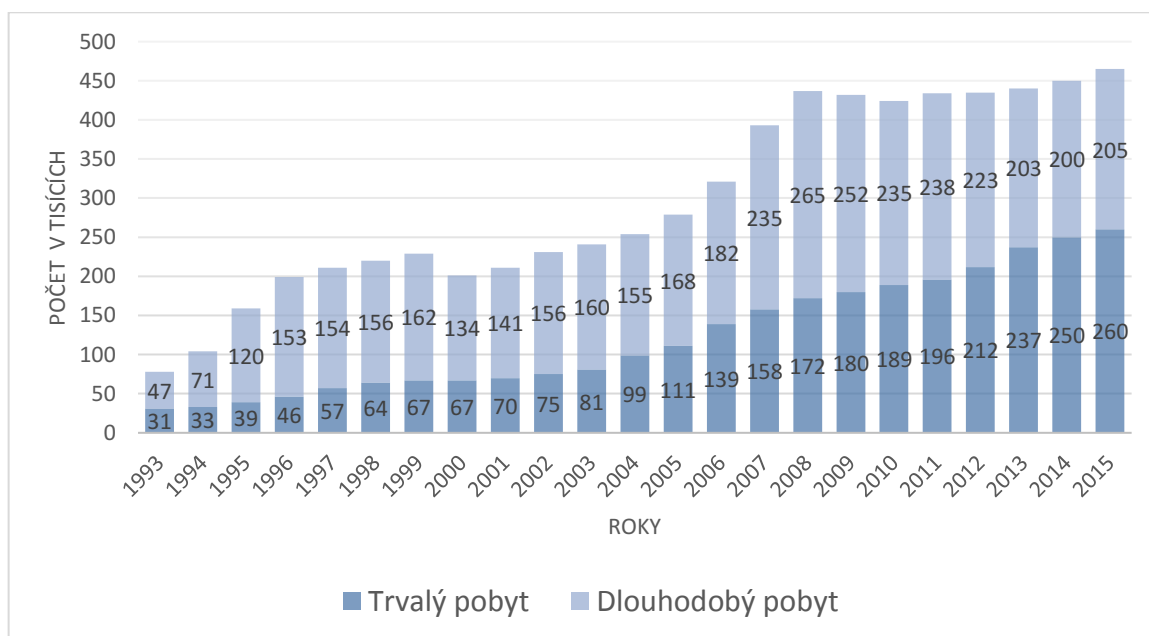
Uprchlíci

Každý z nich má svůj individuální příběh. Tito lidé se dělí na dvě skupiny, a to na uprchlíky, kteří se budou chtít vrátit do svých domovských zemí a na uprchlíky, kteří chtějí zakotvit v zemi, do které utíkají. Převážně to není z důvodů ekonomických ale spíše politických. Uprchlíci, kteří překročí naše hranice, jsou ubytováni v záchytných střediscích nebo uprchlických táborech. Nejsou zde drženi násilím, záleží pouze na nich, jestli chtějí zůstat, nebo jestli se chtějí začít začleňovat do nové společnosti. [1], [15]

3.2 Cizinci u nás

V následujícím grafu č. 2 je vyobrazen vývoj počtu cizinců v České republice od začátku roku 1993 do konce roku 2015. Jejich počet se zešestinásobil od roku 1993. Z grafu je patrné, že cizinců s trvalým pobytem je v naší zemi stále více. Důvod, proč do naší země přicházejí je hlavně ekonomická situace. V grafu je každý sloupeček rozdělen na počet cizinců s dlouhodobým a trvalým pobytem. K trvalému pobytu mohou dostat povolení ti lidé, kteří žijí na našem území 5 let. Dlouhodobý pobyt je oprávněn dostat cizinec, který chce na našem území žít déle než 1 rok, získal vízum k pobytu na více než 90 dní a pokud má stále stejný účel pobytu. [5]

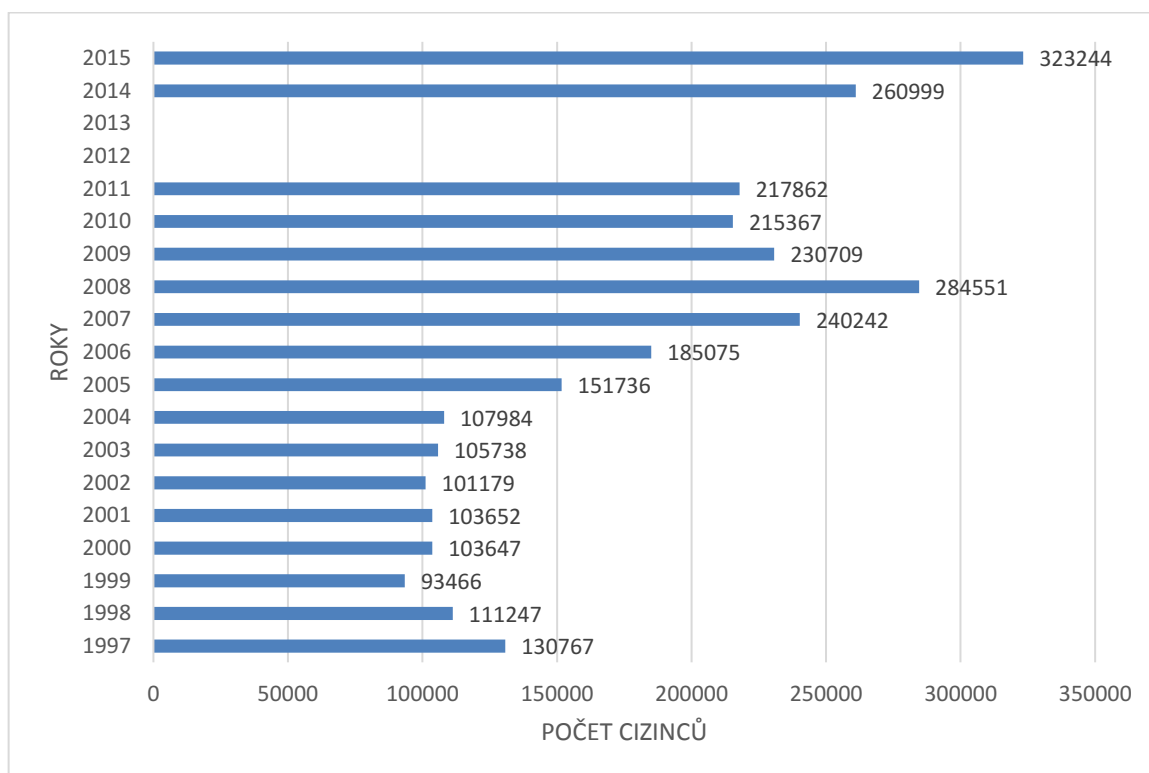
Graf 2: Počet cizinců v České republice v letech 1993-2015

Zdroj: [3]

Velká část cizinců, kteří se zdržují na území České republiky, jsou ekonomicky aktivní. Jak je vidět z grafu č. 3, v roce 2015 u nás bylo zaměstnáno nejvíce cizinců v celé historii naší země. Cizinců evidovaných na Úřadu práce bylo více než 323 tisíc. Podnikající živnostníci jsou v Česku hlavně cizinci původem z Vietnamu a Ukrajiny. Údaje o počtu cizinců evidovaných Úřadu práce za období 2012 a 2013 nejsou v současné době k dispozici. Počet za rok 2014 a 2015 je založen pouze na kvalifikovaném odhadu. [11]

Graf 3: Počet pracujících cizinců evidovaných na Úřadu práce

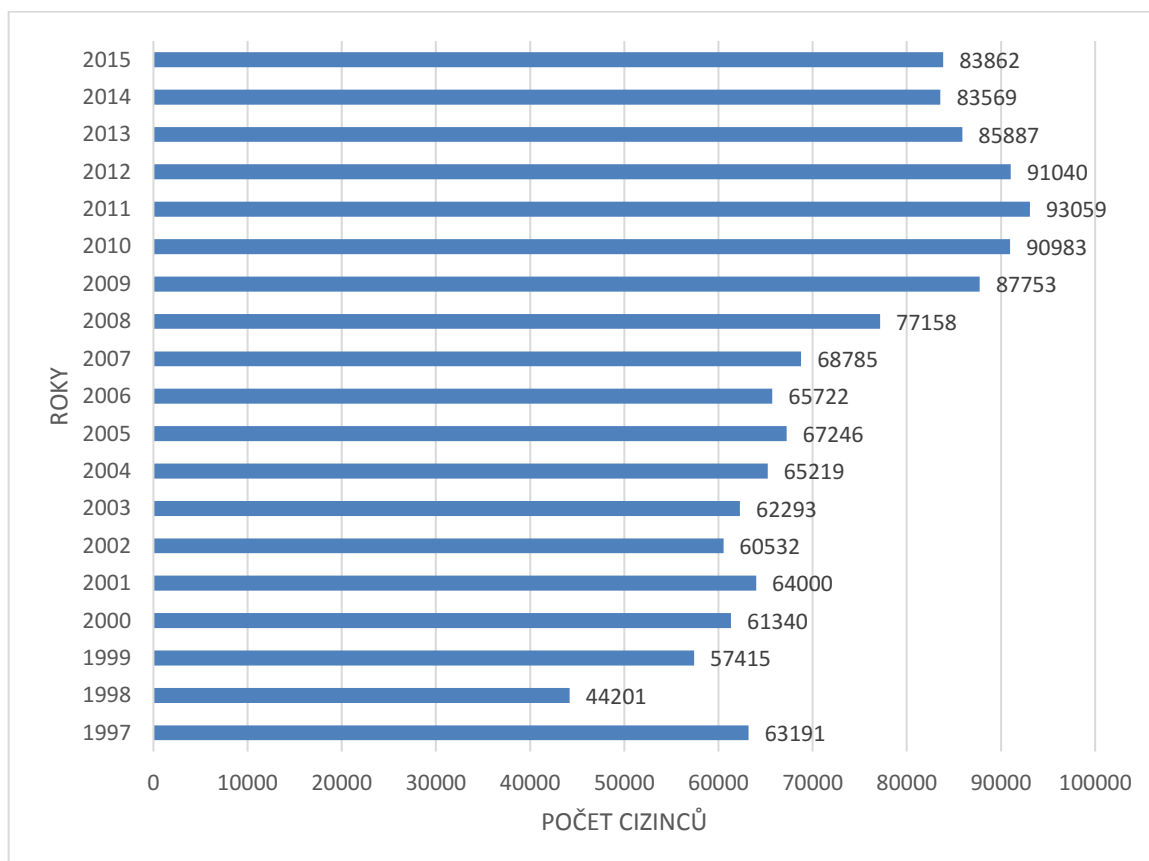

Zdroj: [4]

V naší zemi mohou cizinci i podnikat, a to díky zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Na grafu č. 4 je zobrazen počet cizinců vlastníků platné živnostenské oprávnění. Tento trend však po celou dobu existence České republiky stagnuje. V roce 1998 se počet podnikatelů snížil kvůli novele živnostenského zákona. Ta přinesla větší důraz na dodržování všech potřebných dokladů. Pokud neměli v pořádku doklady o pobytu, jejich živnostenské oprávnění bylo ukončeno. Tento pokles pokračoval i v roce 2002. Od roku 2003 se zvyšoval počet těchto podnikajících cizinců a v letech 2012, 2013 a 2014 docházelo k poklesu. Ten zapříčinil systém základních registrů, což byl systém, který např. odstraňoval duplicitu,

odstraňoval z rejstříku zemřelé osoby. V roce 2015 počet živnostenských oprávnění opět narostl, kdy téměř tři čtvrtiny zaměstnaných cizinců pocházelo ze zemí EU. [10]

Graf 4: Cizinci s platným živnostenským oprávněním

Zdroj: [4]

Obyvatelé České republiky mají neustále pocit, že jim imigranti berou práci. To bývá velmi často u pracovních pozic, které nejsou moc dobře placené a naši obyvatelé o tyto pozice ve skutečnosti nestojí. Firmy ale mají spoustu pozic, které nejsou obsazené a oni je potřebují obsadit kýmkoliv, a proto sáhnou i po migrantech. Čeští potenciální zájemci o práci nejsou ochotni za práci dojíždět, nelíbí se jim, že je zaměstnání nebezpečné a rizikové. Migranti jsou však vděční za jakoukoliv pracovní příležitost, kvůli které k nám přijeli. Tudiž to ve skutečnosti není tak, že by nám migranti brali práci ale tak, že české firmy poptávají pracovní sílu a díky migrantům je nedostatek na trhu práce uspokojen.

Migranti také přispívají ekonomickému růstu. Je to hlavní díky tomu, že u nás žijí, takže musí platit nájem za bydlení, musí se u nás stravovat, takže zde nakupují různé výrobky. Musí se šatit a také platí za různé služby. Pokud si tu najdou práci, musí z ní odvádět daně. Velké

plus pro naši zemi je také fakt, že migranti k nám přijdou již vzdělaní, takže náš stát pro jejich vzdělání nemusí vynaložit nic. [21]

3.3 Nové menšiny v ČR

V této části kapitoly je pojednáno o problematice nových menšin z pohledu české reality. Nejdříve je kapitola zaměřena na situaci muslimů v České republice. A poté bude pojednáno o problémech vietnamské menšiny.

3.3.1 Muslimská komunita v ČR

Muslimská přítomnost nemá v historii České republiky žádnou pevnou oporu. Čeští obyvatelé ze svých zkušeností jsou vůči těmto komunitám velmi uzavření a nedůvěřiví.

Muslimové se objevili na českém území zhruba na začátku 16. století. V tomto období byl jejich počet velmi omezený, a proto začínají lidé na jejich přítomnost reagovat až na začátku 20. století. Muslimskou víru přinesli do Čech např. čeští vojáci, kteří bojovali na Balkáně. Tam přijali islám a tuto víru udržovali i po návratu v domácích komunitách. Po několika zamítnutých žádostech na registraci muslimů v Čechách přišel zákon o církvích a náboženských společnostech č. 3/2002 Sb. Pomocí tohoto zákona mohli muslimové vytvořit novou registraci islámu v ČR, ke které nakonec došlo v roce 2004.

V České republice jsou dvě největší muslimské komunity, a to v Praze a v Brně. Brněnská komunita dokázala obhájit před brněnským magistrátem stavbu mešity, která slouží k výuce arabštiny nebo pro setkávání během náboženských svátků. Vlivem nedostatečného kontaktu s muslimy a zkreslenými informacemi v médiích, ať už domácích nebo zahraničních, mají občané České republiky k muslimům velmi odmítavý postoj. Dalo by se říci, že mají k islámu dokonce odpor. Podle analýzy neziskové organizace STEM se až 60 % českých občanů přiznalo k tomu, že mají strach z islámu. To je zapříčiněno z velké části právě médii, které často poukazují hlavně na negativní stránky muslimů, jako je trestná činnost, nedodržování lidských práv nebo v poslední době velmi populární téma terorismus. Islámská nadace v Praze má dokonce 4 mešity. První mešita, která využívá své prostory pro 300–500 věřících a také tento prostor poskytuje Všeobecnému svazu muslimských studentů v ČR, byla postavena v roce 1999.

V roce 2005 byla založena nezisková organizace MOZAIKY. Podle svých webových stránek mají za úkol vytvořit spojení mezi různými národnostmi, náboženstvími a názory a dosáhnout tak cílů, které mají společné. Cílem tedy je odstranit „*nedostatek povědomí*“

a vzájemného porozumění mezi lidmi z odlišných kulturních základů a světonázorů vytvářejících konflikty, teror a války“. Díky setkávání různých lidí se stejnými nápady a nadějemi věří v lepší svět a mír na zemi.

Charakter české muslimské komunity

Složení české muslimské komunity tvoří lidé ze států severní Afriky, Blízkého východu, Balkánu, Turecka. Díky tomu, že jsou každý z jiného části světa, je spojuje pouze víra. Jejich společné aktivity probíhají pouze v úzkém kruhu rodiny či přátel. Velká část muslimů u nás žije pouze provizorně, protože věří, že se budou moci vrátit zpátky domů, nebo tu třeba studují. Naopak např. uprchlíci jsou lidé, kteří plánují zůstat u nás na vždy. Tito lidé se velmi snaží zapadnout do naší kultury, protože životní úroveň v ČR je jednoznačně vyšší. Muslimové se však v naší zemi necítí dobře, díky již zmiňovaným médiím, která propagují především negativní stránku islámu a také by uvítali, kdyby se jich stát více zastal.

Pro muslimy je důležitý pocit uznání, který ovšem v České republice nemají. Pro české občany představují riziko hrozby, nedokáží pochopit, že muslimové potřebují místo ke shromažďování. A to vyvolává v muslimech rozporuplné pocity. Aby ukázali, jaký je jejich život doopravdy, bylo vytvořeno hned několik webových stránek, které nám ukazují právě, jak tito lidé žijí. Na tyto stránky dávají příspěvky samotní muslimové, kteří se tak mohou vyjádřit k jakémukoliv tématu autenticky.

Dnešní čeští konvertité tvořící základnu *ummy* (arabský název pro rodinu muslimů na celém světě) jsou nazýváni „mladí ve víře“. Tento název nám říká, že většina z nich je málo zkušených v duchovním životě jako ti starší lidé, kteří byli v této víře vychováni. Většina muslimských mužů má vzdělání pouze ze základní školy a samo četby Koránu, a to se nedá považovat za dostatečné vzdělání pro pochopení a další šíření této víry.

Termín „euroislám“ se snaží „udobřit“ zvyky a zažitá pravidla společnosti v Evropě a zvyky a pravidla muslimů. Tento pojem by měl v obyvatelích evropských zemí vzbudit větší respekt a pochopení muslimů. Ovšem ne všichni muslimové o to stojí. Spoustu z nich si stojí za tím, že „Korán hovoří jasně“. Pokud se budou snažit napodobovat nevěřící obyvatelstvo, ztratí svou svobodu a hrdost.

Pro muslimy je velmi těžká integrace do naší společnosti, bráním jim v tom hlavně jazyková bariéra. Ženy mají s naším jazykem větší problémy než muži. Jsou stydlivější a nemají kuráž seznámit se se sousedy a udělat si nové přátele. Pokud se ale jedná o uprchlice, ty mají větší motivaci a naučí se jazyk mnohdy velmi dobře. Dívky mají také problémy

s integraci a také s docházkou do škol. Mají své zvyky jako je nošení šátků přes hlavu, u nás je pouze zakázáno nosit niqáb (rouška, která zakrývá vlasy, krk a obličej) a burqu („hábit“ zakrývající celé tělo od hlavy až k patě) v případě úředních fotografií. V jejich přítomnosti se nesmí vyskytovat chlapec, mají speciální stravu (nesmí jíst vepřové maso) i speciální oděvy na sport atd. Na pracovišti může být problém v tom, že muslimové se před modlitbou vždy omývají, což může vyvolat rozruch. [24]

3.3.2 Vietnamská komunita v ČR

Před rokem 1989 jezdili Vietnamci do Československé republiky a vzájemně si předávali zprávy o tom, jaká je v republice kultura a společnost. Se svou rodinou si dopisovali a udržovali tak kontakty. Velkou podporou pro ně byly také kontakty s Vietnamci, kteří také vycestovali za prací nebo za studiem. Ve svém volném čase si pořizovali takové druhy zboží, které by jim doma zajistilo lepší ekonomickou úroveň. To také vedlo k nelegálnímu obchodu. Přeprodávali zboží, které bylo lákavé pro majoritní skupinu obyvatel. Např. digitální hodinky, různé druhy oblečení, elektronika atd. Díky zaškolení byli Vietnamci obsazováni do pracovních pozic, které nechtělo místní obyvatelstvo vykonávat. Na začátku devadesátých let si Vietnamci mohli zařídit živnostenský list. Díky němu se pak tvořily vietnamské tržnice. V roce 2005 bylo zjištěno, že 95 % vietnamských spoluobčanů, kteří jsou ekonomicky aktivní, vlastnilo živnostenský list.

V roce 2008 vznikl problém s nárůstem Vietnamců v ČR. Tito obyvatelé však byli nevzdělaní a jejich domov byl na venkově. Proto neuměli přijmout a integrovat se do české společnosti a vietnamská komunita, žijící v České republice již delší dobu, se začala obávat toho, že česká společnost jim nebude věřit a ani se s nimi přátelit.

Vietnamci mají vlastní pravidla, která dodržují v případě vlastnictví tržnic. Jsou jimi např. ústní smlouvy, provázanost dluhů, rodinné vztahy. Těmito tržnicemi procházejí i Vietnamci, kteří zde nepracují a ani nemají v úmyslu si něco koupit, mají jen jeden záměr, a to dozvědět se nové informace. Tržnice je pro to vhodným prostředím.

Svaz Vietnamců v ČR je organizace, která spojuje dlouhodobě žijící lidé vietnamské komunity na území České republiky. Je to svaz pro podnikatele, jejichž cílem je komunikace s majoritní společností. Dalším svazem je Svaz vietnamských podnikatelů. Jeho cílem je podpora Vietnamců v podnikání na území ČR.

Obečné problémy pro integraci nově příchozích Vietnamců je jazyková bariéra, sami si nedokáží zařídit práci, kvůli cestě do ČR se ve velkém zadluží a závislost na finančním kapitálu, který za práci získávají, tudíž jsou ochotni přijmout jakoukoliv podřadnou práci.[24]

4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V této kapitole je představen dotazník zkoumající názory občanů ohledně bezpečnosti v České republice. Cílem bylo zjistit, zda mají obavy z přistěhovalců, nebo by jim byli ochotni pomoci. Zda jsou ochotni přistěhovalce přijmout mezi sebe a přijmout i jejich víru. Jak vůbec vnímají situaci ohledně přistěhovalců kolem sebe. Jaký je jejich názor, proč k nám přistěhovalci přicházejí. V dotazníku se objevovaly otázky polouzavřené, které jsou kombinací uzavřených otázek a obsahují také možnost odpovědi „jiné“ s prostorem pro vysvětlení. Otevřené, do kterých respondenti zapisovali své konkrétní názory ale také uzavřené pouze s jednoznačným výběrem odpovědi. Dotazník byl vytvořen v elektronické podobě. Respondenti byli osloveni pomocí sociálních sítí a přes e-mailové adresy.

4.1 Charakteristika vzorku respondentů

Do tohoto dotazníkového šetření se zapojilo celkem 100 respondentů. Dotazování probíhalo celkem dva týdny v březnu roku 2017. Více se do dotazování zapojily ženy. Celkem odpovědělo 58 žen a 42 mužů. Dle věku odpovídali lidé v rozmezí od 14 do 67 let. Nejvíce odpovídali lidé ve věku od 20 do 30 let. V tomto věkovém rozmezí se nachází celkem 81 % respondentů. Nejvyšší dosažené vzdělání všech dotázaných je shrnuto v následující tabulce.

Tabulka 2: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Vzdělání	Počet
Základní	6
Střední odborné s výučním listem	9
Střední s maturitou	54
Vyšší odborné	1
Vysokoškolské	30

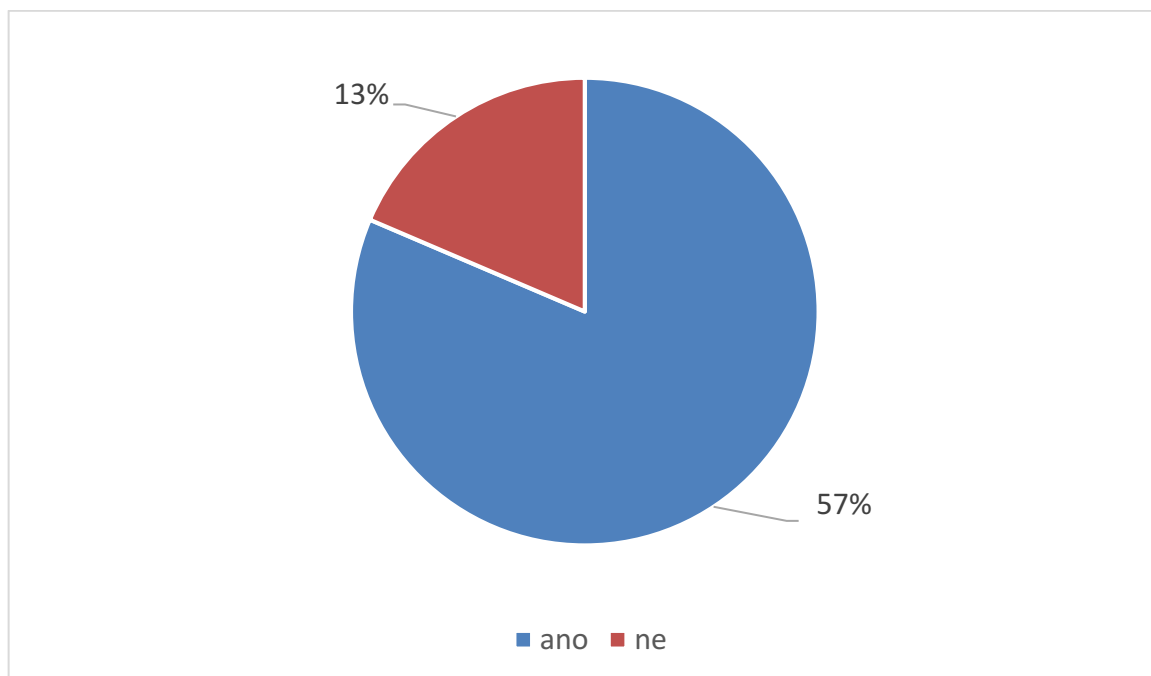
Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Otázky a odpovědi z dotazníku

Z grafu č. 5 je jednoznačně vidět, že dotázaní lidé se na 87 % shodují na tom, že v ČR je bezpečno. Vládne u nich pocit, že jsme malá země, bez přístupu k moři a nejsme nijak atraktivní pro nebezpečné přistěhovalce. Již menší procento lidí si myslí, že jsou v ČR

v ohrožení. Hrozbu vidí v uprchlících, a hlavně v dnešní teroristické situaci, která je médií tolik probírána. Na obyvatele mají média velký vliv. Mají strach také kvůli volným hranicím, díky čemuž se k nám může dostat kdokoliv.

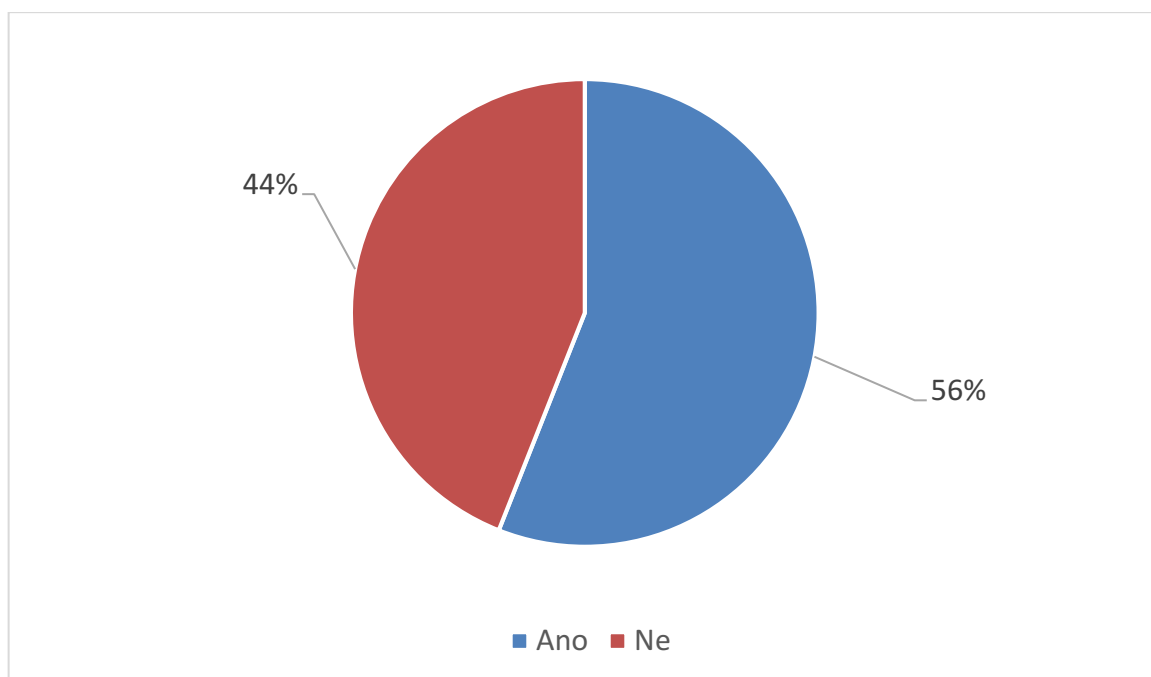
Graf 5: Cítíte se v ČR bezpečně

Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka řeší hranice České republiky. Více než polovina dotázaných (viz graf č. 6) se shodla na tom, že naše hranice nejsou dostatečně zabezpečeny. Přáli by si úplně uzavření hranic a vytvořit znovu hraniční kontroly. Ať už celých rodin, aut i konkrétních převážených věcí. Uvítali by namátkové kontroly ale třeba také zrušení schengenské dohody. Naopak 44 % respondentů odpovědělo, že by hranice neuzavírali. Dle jejich názorů není důvod, naprosto jim vyhovuje, že zde máme volný pohyb osob, zboží i služeb. Vidí v tom obrovskou výhodu a rozhodně ne hrozbu.

Graf 6: Uzavření hranic

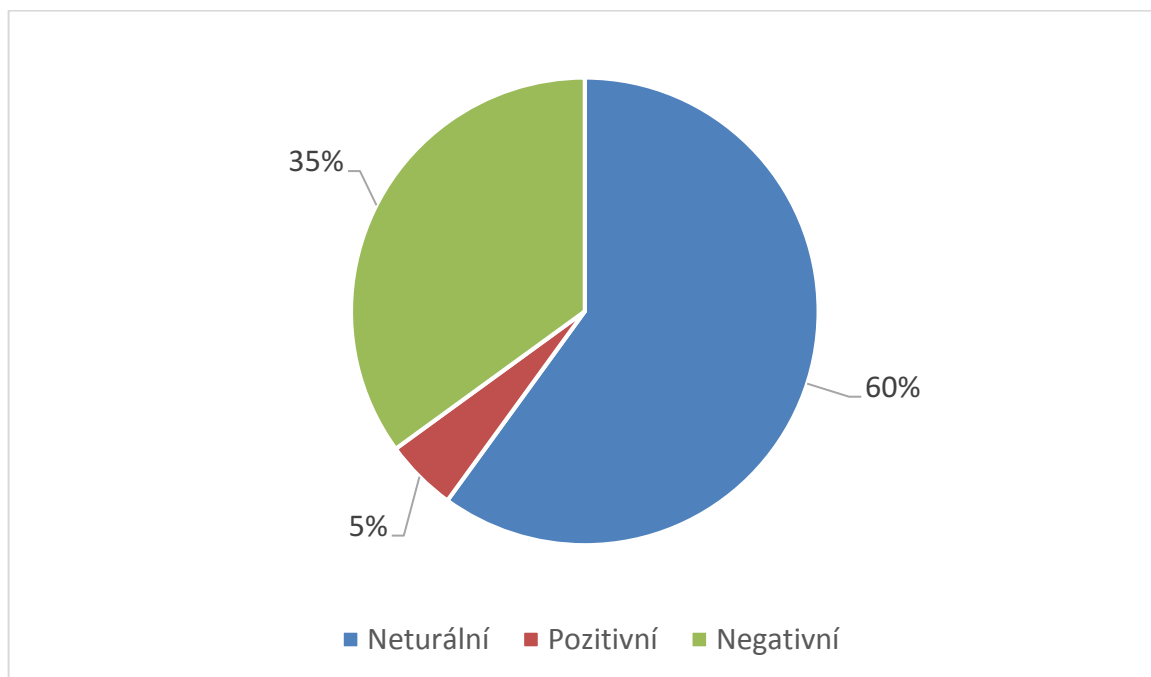

Zdroj: vlastní zpracování

Při otázce: „Jak vnímáte dnešní situaci v ČR ohledně přistěhovalců?“ více jak polovina dotázaných odpověděla neutrálně. Nevnímají svět kolem sebe, nesledují dění této situace v televizi nebo v novinách. Někteří jsou z různých médií velmi zmatení a nevědí, co je pravda, a co je jen nafouklá bublina lákající diváky. Negativně vidí tuto situaci 35 % dotázaných lidí. Mezi nimi převládá povědomí, že nás přistěhovalci ohrožují na životech, což je odraz již zmíněných médií, které ukazují pouze teroristické útoky. Vnímají přistěhovalce jako zdroj zvýšení kriminality. Většina vidí migranty jako lidi, kteří se nechtějí přizpůsobit našim zvyklostem a tradicím a spíše se snaží nám vštěpovat jejich víru. Někteří mají jednoznačný názor, že nám přistěhovalci berou pracovní místa a snižují průměrné výdělky dělníků. Jiní si myslí, že zatěžují státní rozpočet díky tomu, že jim stát poskytuje bydlení a finanční prostředky, aby zde vůbec přežili. Velmi kritizovaní jsou přistěhovalci v tom, že neumí náš ale ani některý ze světových jazyků, kterým by se zde mohli alespoň trochu dorozumět a nemají ani snahu se něco nového učit. Z tohoto dotazníku se také ukázalo, že lidem vadí vietnamské obchody tzv. večerky, protože to přináší odchod českých obchodníků z malých vesnic. Pouze 5 % dotázaných mělo na přistěhovalce pozitivní názor. Shodují se v tom, že Česká republika je bezpečná a vše je zde pod kontrolou. Vnímají cizince jako lidi přicházející hlavně za lepšími pracovními nabídkami, což podporuje naši ekonomiku. Jen toto malé procento odpovědělo, že nemůžeme všechny přistěhovalce soudit stejně, tzv. házet je do

jednoho pytle. Najdou se jedinci, kteří dělají problémy a neváží si toho, co jim náš stát dává zadarmo, ale mnohem více přistěhovalců se snaží zapojit do naší mentality a hledají si práci.

Graf 7: Situace v ČR

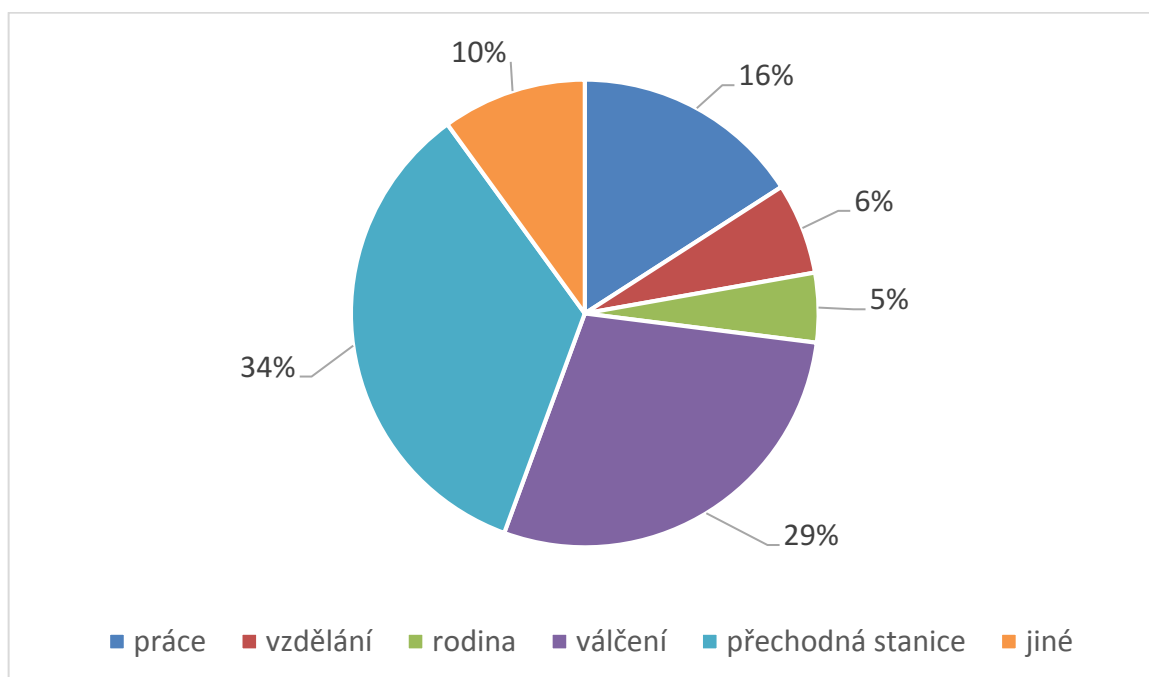

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 8 vyplývá, že na otázku „Proč k nám přistěhovalci přicházejí?“ odpovědělo 34 % lidí, že je naše země pouze přechodnou stanicí. Ve skutečnosti se chtějí cizinci dostat do vyspělejších zemí, kde se budou mít lépe. Pokud se jedná o utečence, ti se do Evropy dostávají velmi zvláštními způsoby ať už pěšky nebo schovaní v kamionech. Řidiči si od nich vezmou peníze a dovezou je do České republiky, ale tvrdí jim např. že jsou v Německu, což je třeba jejich cílová země. Celkem 29 % dotázaných je přesvědčeno, že přistěhovalci k nám přicházejí z důvodu válčení v jejich mateřských zemích. Hledají u nás azyl, protože je lepší utéct a žít než zůstat a zemřít. 16 % respondentů odpovědělo, že k nám přicházejí cizinci především za prací. V jejich zemi si nevydělají tolik finančních prostředků, aby mohli dostatečně zabezpečit svoji rodinu, a tak jsou nuceni odejít za lepšími pracovními podmínkami. Dokáží tak rodině posílat peníze pro zajištění základních životních podmínek, ale někdy si vydělají i více a rodina se má lépe než kdy před tím. Celkem 6 % respondentů věří, že k nám přicházejí cizinci za vzděláním. Jelikož tu studují a umí se u nás dorozumívat, znají naše zvyky a tradice tak tu nakonec i zůstanou a zakládají zde rodiny. A 5 % dotázaných se právě domnívá, že cizinci se k nám stěhují za svými rodinami. Jeden z členů k nám vycestuje právě za zmíněným vzděláním nebo i za prací a po nějakém čase rodina zjistí, že

nemá smysl, aby byly rozděleni. Snaží se být pohromadě, a proto se celá rodina přistěhuje do ČR za tím jedincem, který má finanční prostředky. Jako poslední kategorie odpovědí je odpověď „jiné“. Na to odpovědělo 10 % respondentů, kteří si nemyslí, že k nám přicházejí lidé za prací, za rodinami, za vzděláním nebo kvůli válčení. Mají pocit, že náš stát tyto lidi velmi zneužívá. Vědí, že zde dostanou vše, co potřebují, aniž by museli nějaký čas pracovat. Postupně se u nás snaží šířit svou víru, takže jejich cílem je hlavně rozšířit povědomí o islámu.

Graf 8: Za jakým účelem přistěhovalci přicházejí

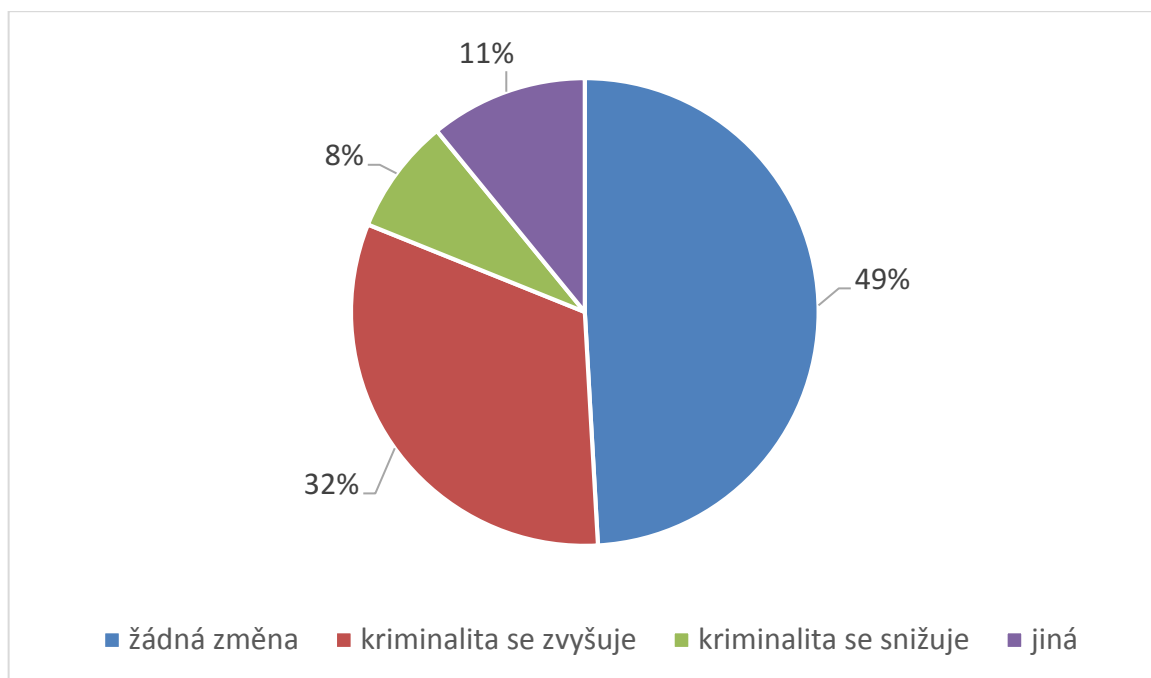
Zdroj: vlastní zpracování

Dle tohoto průzkumu by 54 % dotázaných bylo ochotno pomoci jakémukoliv cizinci, který by je o pomoc požádal. Většina by pomohla spíše materiálně, dala by jim jídlo, pití, oblečení. Také se toto procento lidí shodlo, že by jim poradili kde najít příslušné úřady, centra apod. Někteří by poskytli dokonce i přístřeší a nechali by přistěhovalce u sebe i několik dní přespat. Pomohli by cizincům se začleněním do naší kultury, naučili by je naše zvyky a tradice. Snažili by se prolomit jazykovou bariéru, provést je v místě, kde se nacházejí, aby věděli, kde si mohou nakoupit potraviny, oblečení apod. Nepřipadá pro ně však v úvahu pomoc při nelegálním přechodu přes hranice. Zbýlých 46 % by neposkytlo žádnou pomoc. Většinou kvůli své vlastní bezpečnosti. Bohužel jsou naši obyvatelé dost nedůvěřiví a mají pocit, že kdyby někomu pomohli, byly by s největší pravděpodobností hned okradeni. Někteří by

pomohli pouze uprchlíkům a to především se začleněním mezi naše obyvatelstvo. Nepomohli by ekonomickým přistěhovalcům. Respondenti by cizincům raději pomohli v jejich zemi.

Další otázka se týkala vnímání kriminality v České republice. Z grafu č. 9 je zřejmé, že téměř polovina dotázaných se cítí stále stejně. Nemají pocit, že by se díky přistěhovalcům kriminalita nějak zvyšovala. Ovšem 32 % lidí si myslí, že se kriminalita zvyšuje díky přílivu přistěhovalců. Někteří jsou neukáznění, dělají nepořádek, dělají si, co chtějí. Znásilňují ženy, kradou a tím se třeba i inspirují další lidé, kteří se tu narodili. Naopak 8 % respondentů má pocit, že se kriminalita snižuje. A to díky nasazeným bezpečnostním složkám, jejichž počet členů stále narůstá. Policie se snaží vyřešit každý nahlášený problém, celní správa kontroluje namátkově vozidla. 11 % lidí odpovědělo jinak, nemyslí si, že by se kriminalita zvyšovala jen kvůli tomu, že k nám přichází někteří cizinci, ale kvůli celkové situaci v Evropě. Také si nemyslí, že by se zvyšovala kriminalita plošně ale spíše v uzavřeném kruhu těch konkrétních menšin. Jsme malá nezajímavá země, ve které je situace klidná. Objevil se i názor člověka, který si myslí, že by se u nás kradlo stejně, i kdyby tady žádní přistěhovalci nebyli.

Graf 9: Situace v ČR ohledně kriminality

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední otázka se týkala názoru na akceptování víry cizinců. Celkem 33 % respondentů by jejich víru akceptovalo bez nějakých větších problémů. Více než polovina dotázaných odpověděla, že by jakoukoliv víru neakceptovala. Názory jsou takové, že pokud přijmeme víru cizinců, zvyknou si na to a budou budovat svoji kulturu i tady u nás i přesto, že ji tady

nechceme. Pokud u nás chtějí žít, musí především akceptovat oni naši víru a kulturu. Toho nejsou schopni. Nedodržují naše zvyky ani naše svátky. Hodně respondentů odpovědělo, že např. islám je velmi zfanatizovaný, je to víra, která je velmi násilná, neuznává nikoho, kdo nevěří a ve velké míře omezují ženy. Tito lidé se několikrát denně modlí a to třeba i v zaměstnání, kde narušují pracovní proces. Muslimové však vyžadují toleranci ke své víře. Je to styl života, který je neslučitelný s demokracií, kterou u nás budujeme. Dotazovaní lidé se k této otázce staví tak, že v arabských zemích i my musíme respektovat jejich zvyky, ženy musí být alespoň částečně zahalené, tak proč by oni nemohli respektovat náš životní styl a naši kulturu.

Cílem tohoto dotazníku bylo zjistit, zda se obyvatelé České republiky cítí bezpečně. Dle dotazníkového šetření je závěr takový, že většině respondentů, kteří se skládali z různých věkových skupin od čtrnáctiletých až po šedesáti sedmileté, přijde naše země dostatečně bezpečná. Nemáme sice kontroly na hraničních přechodech, ale často dochází k namátkovým kontrolám pomocí celní správy, a bezpečnostních složek. Policie se snaží řešit jakýkoliv konflikt. Lidé jsou velmi ovlivněni médii. Sami jsou ochotni cizincům pomoci, ale mají strach o svou bezpečnost a jsou k cizím lidem nedůvěřiví. Většina přistěhovalců u nás žije kvůli práci, jsou jimi Slováci, Ukrajinci nebo Vietnamci. Spoustu dotázaných si plete pracovní migraci a uprchlíky. Mají strach hlavně z terorismu, přitom podle Ministerstva vnitra je situace v České republice v tomto ohledu klidná. Ovšem jistá rizika nepodceňuje a je na tyto útoky připravená. Našim obyvatelům nejvíce vadí, že přistěhovalci nejsou schopni se integrovat do našeho života. Nechtějí se učit naše zvyky a tradice a ani náš jazyk.

ZÁVĚR

Migrace je velmi aktuální téma, které ovlivňuje dění na celém světě. Migrují lidé, kteří touží po lepším životě, lepší pracovní pozici či vyšším vzdělání. V dnešní době se ale nachází mnohem více cizinců, které netrápí již zmíněné důvody migrace, ale důvodem jejich příchodu do naší země je pouze to, že jsme přechodná země. Jejich cílem je vyspělejší stát jako např. Německo. Obyvatelé České republiky v migraci vidí spíše negativa, ale najdou se i tací, kteří nevidí v příchodu cizinců hrozbu.

Migranti se stěhují kvůli různým důvodům. Těmi nejčastějšími jsou ekonomické, tedy jejich nízký příjem v zaměstnání v jejich rodné zemi je nutí k tomu, aby si našli lépe placené pracovní místo, díky kterému dokáží uživit svou rodinu. Migrační teorie vyplývají ze čtyř základních determinantů migrace obyvatel. Jsou jimi síly podporující emigraci ze zdrojových zemí (push faktory), síly podporující imigraci do cílových zemí (pull faktory), cíle a motivace obyvatel, reagujících na zmíněné síly, ze kterých se stávají migranti a struktury sociální i hospodářské, přispívající ke spojení obou oblastí, tedy emigrace i imigrace. Neoklasická ekonomická migrační teorie se zaměřuje na odlišnosti ve mzdách. Migrant je podle ní člověk, který se rozhodl sám ze své vlastní vůle odcestovat s cílem maximálního užítku. Nová ekonomie pracovní migrace bere rozhodnutí migrace jako rozhodnutí celé rodiny, skupiny, komunity. Není to pouze rozhodnutí individuální. Myšlenkou teorie světového systému je potřeba zahraniční pracovní síly ve velmi rozvinutých ekonomikách. Podnikatelé se snaží získat co nejvíce kapitálu a zároveň se snaží udržet své výrobky na globálních trzích. Teorie kumulativní přičinnosti říká, že migrace ovlivňuje každého migranta a pravděpodobně vede k další a další migraci. Jednotlivé země migranta individuálně ovlivňují a on se rozhoduje zrovna podle toho, kde se nachází.

Výhody migrace z pohledu migranta jsou jednoznačné – zlepšení osobní situace a svého postavení. Nevýhodou je, že v imigrační zemi získávají zpravidla podřadnou práci a mnohdy dochází i k vykořisťování a diskriminaci. Z pohledu emigrační země je výhodou zredukování finanční a sociální nerovnoměrnosti, rostoucí životní úroveň místních obyvatel díky remitencím, a také se k místnímu obyvatelstvu dostane druh zboží, který u nich není běžně dostupný. Ztrátu představují vzdělání lidé, odcházející do jiných zemí. Z pohledu imigrační země je výhodou přínos informací o víře a kultuře přicházejících cizinců. Nevýhodou je podpora financování pomocné pracovní síly a také vyskytující se nepřátelství k cizincům.

Česká republika má své strategické migrační zásady dle Ministerstva vnitra. Zajistí svým občanům klidné soužití s cizinci a také jejich bezpečnost. Posílí aktivity s cílem pomoci uprchlíkům v zahraničí. Dostojí mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a aktivně se zapojí do celoevropských debat a hledání společných řešení.

Jak již bylo zmíněno, nejčastějším cílem migrace je vydělat si co nejvíce peněz, aby je mohli migranti co nejdříve poslat do své rodné země. Začlenění migranta do naší společnosti může být těžké. Tento proces však může velmi ovlivnit jeho rodina. Začlenění může buď usnadnit nebo také zkomplikovat. Ovšem integrace celé rodiny je jednodušší, když se přistěhují všichni najednou, než když se sjednocují postupně. Někteří migranti jsou ale označováni jako uprchlíci. Ti se dělí na dvě skupiny, a to na uprchlíky, kteří se chtějí vrátit do svých domovských zemí a ti, kteří chtějí v imigrační zemi zůstat.

Vybrané komunity, o kterých tato práce pojednává, jsou muslimové a Vietnamci. Čeští obyvatelé jsou ze svých zkušeností vůči těmto komunitám velmi uzavření a nedůvěřiví. Vlivem veškerých médií mají občané České republiky k muslimům velmi odmítavý postoj. Dotázaní lidé se dokonce přiznali k tomu, že mají z muslimů strach. Je to zapříčiněno právě médii, které často poukazují hlavně na negativní stránky muslimů, jako je trestná činnost, nedodržování lidských práv nebo terorismus. Vietnamce už čeští obyvatelé přijímají lépe. Jejich tržiště disponují levnými výrobky. Obecným problémem pro integraci nově příchozích Vietnamců je jazyková bariéra, ale jsou ochotni přijmout jakoukoliv podřadnou práci, kterou čeští občané odmítají vykonávat.

Dotázaní obyvatelé České republiky se ve většině případů shodli na tom, že v naší zemi je bezpečno. Vládne u nich pocit, že jsme malý stát, bez přístupu k moři a nejsme nijak atraktivní pro nebezpečné přistěhovalce. Někteří lidé mají však strach z uprchlíků a také kvůli volným hranicím, díky kterým se k nám může dostat kdokoli. A proto by chtěli znovu zavést hraniční kontroly. Většina Čechů vidí migranty jako lidi, kteří se nechtějí přizpůsobit našim zvyklostem a tradicím a spíše se snaží nám vštěpovat ty jejich. Velmi kritizovaní jsou cizinci v tom, že neumí náš ale ani anglický jazyk, kterým by se zde mohli alespoň trochu dorozumět a nemají ani snahu se něco nového učit. Více jak jedna třetina dotázaných vnímá příliv migrantů jako zvýšení kriminality v zemi. Zcela striktně odmítají akceptování víry jakéhokoliv cizince, pokud to není křesťanství. Lidé mají strach, protože např. muslimská víra se jim zdá velmi nebezpečná. Raději by pomohli cizincům v jejich vlastní zemi, než aby se stěhovali do té naší.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] BAŠTECKÁ, Bohumila. *Psychosociální krizová spolupráce*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4195-6.
- [2] BRÁZOVÁ, Věra-Karin. *Migrace a rozvoj: rozvojový potenciál mezinárodní migrace* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, 2011 [cit. 2017-03-02]. ISBN 978-80-87404-10-2.
- [3] Cizinci: Počet cizinců. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. 2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné na: <<https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>>.
- [4] Cizinci: Zaměstnanost. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_zamestnanost>.
- [5] Dlouhodobý pobyt. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné na: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx>>.
- [6] DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-039-1.
- [7] HAAS, Hein de. *Migration and development A theoretical perspective* [online]. University of Oxford, 2008 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <<file:///C:/Users/U%C5%BEivatel/Downloads/WP9%20Migration%20and%20Development%20Theory.pdf>>.
- [8] *Hlavní důvody a důsledky mezinárodní migrace obyvatelstva* [online]. 3. Praha, 1994, s. 159-162 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/downloads/2014/03/1994_99_3_Drbohlav_Hlavniduvodyadusledky.pdf>.
- [9] HORÁKOVÁ, Milada. *Výzkum rodin migrantů v ČR: východiska a základní pojmy projektu Návrh informačního systému o rodinách migrantů z třetích zemí*. Praha: VÚPSV, 2014. ISBN 978-80-7416-208-4.

- [10] Metodika - zaměstnanost cizinců. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné na: <<https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-zamestnanost-cizincu>>.
- [11] Migrace do Česka je převážně pracovní. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné na: <<https://www.czso.cz/csu/czso/migrace-do-ceska-je-prevazne-pracovni>>.
- [12] *Migrace uvnitř Evropské unie* [online]. Praha, 2007 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <file:///C:/Users/U%C5%BEivatel/Downloads/908_bp-simeckova.pdf>. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd Institut ekonomických studií. Vedoucí práce PhDr. Natálie Reichlová.
- [13] Migrace. *Antropowebzin* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <<http://www.antropoweb.cz/cs/migrace>>.
- [14] Migrace. *Demografie* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://www.demografie.info/?cz_migrace>.
- [15] MIGRACE: S čím by měl počítat uprchlík. *Neviditelný pes, lidovky* [online]. 2017 [cit. 2017-03-05]. Dostupné na: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/migrace-s-cim-by-mel-pocitat-uprchlik-dvw-/p_zahranici.aspx?c=A170228_212429_p_zahranici_wag>.
- [16] MJARTAN, Zdeněk. *Migrace z Ukrajiny do Česka po roce 1991*. Praha, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pavelková.
- [17] Nelegální migrace v ČR. *MIGHEALTHNET* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://www.mighealth.net/cz/index.php/Neleg%C3%A1ln%C3%AD_migranti>.
- [18] *Novela zákona o azylu a její dopady na žadatele o mezinárodní ochranu v České republice* [online]. 2016 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/novela-zakona-o-azyly-a-jeji-dopady-na-zadatele-o-mezinarodni-ochranu-v-ceske-republice-101348.html>>.
- [19] Novelizace zákona o pobytu cizinců na území ČR. *Velvyslanectví České republiky v Bernu* [online]. 2015 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://www.mzv.cz/bern/cz/viza_a_konzularni_informace/informace_o_bez_vizovych_stycich/novelizace_zakona_o_pobytu_cizincu_na_1.html>.
- [20] Obyvatelstvo - časové řady. *ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD* [online]. 2015 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/oby_cr

- [21] PALÁT, Milan. *Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politiky a trendy*. Ostrava: Key Publishing, 2015. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-230-3.
- [22] Pracovní migrace v České republice po vstupu do Evropské unie. *Současná Evropa* [online]. 2009, (2), 18 [cit. 2017-03-05]. Dostupné na: <file:///C:/Users/U%C5%BEivatel/Downloads/53%20(1).pdf>.
- [23] *Pull and Push Factors of Migration: A Case Study in the Urban Area of Monywa Township, Myanmar* [online]. , Kyaing Kyaing Thet. s. 14 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://www.worldofstatistics.org/files/2014/03/Pull-and-Push-Factors-of-Migration-Thet.pdf>.
- [24] SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.
- [25] Slovníček pojmů. *Jsme lidé jedné Země* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://www.lidejednezeme.cz/glossary.aspx>.
- [26] *Strategie migrační politiky České republiky* [online]. Ministerstvo vnitra ČR, 2015 [cit. 2017-03-02]. ISBN 978-80-86466-83-5. Dostupné na: <file:///C:/Users/U%C5%BEivatel/Downloads/MV-Strategie_migracni_politiky_CR.pdf>.
- [27] SZALÓ, Csaba. *Transnacionální migrace: proměny identit, hranic a vědění o nich*. Brno: CDK (Centrum pro studium demokracie a kultury), 2007. Sociologická řada. ISBN 978-80-7325-136-9.
- [28] ŠNAJDROVÁ, Pavla. *ZAHRANIČNÍ MIGRACE DO ČESKÉ REPUBLIKY V OBDOBĚ PO ROCE 1992*. Olomouc, 2016. Diplomová práce. UNIVERZITA PALACKÉHO. Vedoucí práce Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.
- [29] Terminologický slovník. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx>.
- [30] VAVREJNOVÁ, Marie. *Migrace obyvatelstva jako faktor ekonomického rozvoje: (zvláště v oblasti Evropské unie a České republiky)*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2011. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 978-80-86729-66-4.

- [31] *VVYBRANÉ TEORIE MIGRACE A JEJICH VÝZNAM PŘI VYTVÁŘEN MIGRAČN POLITIK* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2010, (6), 24 [cit. 2017-03-02]. ISSN 0572-3043. Dostupné na: <file:///C:/Users/U%C5%BEivatel/Downloads/319%20(1).pdf>.
- [32] Výkladové stanovisko Policie ČR k zákonu č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR. *Ministerstvo dopravy* [online]. 2016 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <https://www.mdcr.cz/Dokumenty/Letecka-doprava/Pravni-predpisy/Vykladove-stanovisko-Policie-CR-k-zakonu-c-191-20>
- [33] Zaměstnanecká karta. *MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. Odbor azylové a migrační politiky, 2016 [cit. 2017-03-02]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/zamestnanecka-karta.aspx>.

PŘÍLOHY

Příloha A: Dotazník

1. Jaké je vaše pohlaví?

Žena

Muž

2. Věk (číslovka)

3. Nejvyšší dosažené vzdělání

Základní vzdělání

Střední odborné s výučním listem

Středoškolské s maturitní zkouškou

Vyšší odborné vzdělání

Vysokoškolské vzdělání

4. Cítíte se v České republice bezpečně? Pokud ne, proč?

Ano

Ne

5. Zpřísnili byste hraniční kontroly? Pokud ano, jak?

Ano

Ne

6. Jak vnímáte dnešní situaci v České republice ohledně přistěhovalců? (pozitiva, negativa)

7. Za jakým účelem si myslíte, že k nám přistěhovalci přicházejí?

Za prací

Za vzděláním

Za rodinami

Kvůli válčení v jejich zemi

Jsme jen přechodná stanice, jejich cíl je jiná země

Jiný

8. Pokud by vás cizinec požádat o pomoc, pomohl/a byste? Jak?

9. Jaká je podle vás situace v zemi ohledně kriminality?

Nevidím s přílivem migrantů žádnou změnu

Díky migrantům se kriminalita zvyšuje

Kvůli migrantům je nasazeno více bezpečnostních složek, a proto je kriminalita nižší

Jiná

10. Jste ochotni akceptovat jejich víru? Pokud ne, proč?